

คำนำ

แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2550 - 2552) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จัดทำขึ้นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พ.ศ.2548 – 2552 และประเด็นยุทธศาสตร์ในกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนากองการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น แผนพัฒนาสามปีฯ เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในห้วงระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ.2550 – 2552)) โดยได้แสดงรายละเอียดแผนงาน/โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปีในห้วงระหว่างปี 2550 – 2552 สำหรับนำไปจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น

แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2550 - 2552) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เป็นแผนที่ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการพัฒนาของประชาคมท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น โดยได้นำข้อเสนอความต้องการพัฒนาของประชาคมมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปีฯ โดยได้พิจารณาถึงความสอดคล้องของแผนพัฒนากับสถานะทางการคลังและทรัพยากรในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ด้วยการจัดเรียงลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของโครงการที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและมีความจำเป็นเร่งด่วนมากต้องนำไปปฏิบัติก่อน ซึ่งแผนพัฒนาสามปีฯ ประกอบด้วยโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นดำเนินการเอง และโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นอุดหนุนให้หน่วยงานอื่นดำเนินการตามที่ระเบียบ กฎหมายกำหนดไว้ รวมถึงโครงการที่เกินศักยภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จะต้องเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น โดยแผนพัฒนาสามปีฯ ดังกล่าว คณะกรรมการพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้พิจารณา “ร่าง” แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2550 - 2552) แล้ว ในคราวการประชุมครั้งที่ 2/2549 เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2549

กองแผนและงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
28 มิถุนายน 2549

ส่วนที่ 1

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น โดยได้กำหนดไว้ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น และระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 17 บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นและจัดทำแผนพัฒนาของตนเอง เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาให้บรรลุไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการในอนาคต และสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งนอกจากจะมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแล้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังมีอำนาจหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดอีกด้วย

แผนพัฒนาท้องถิ่น จึงเป็นกรอบและแนวทางในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความคล่องตัว สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น สามารถตอบสนองปัญหา และความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายของคณะผู้บริหาร ยุทธศาสตร์การพัฒนา กลุ่มจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด นโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ภายใต้ศักยภาพการพัฒนาของท้องถิ่นนั้น ซึ่งระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดทำแผนพัฒนา รวม 2 แผน คือ

1. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นแผนพัฒนาระยะยาว โดยเป็นแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนา กลุ่มจังหวัด และจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน

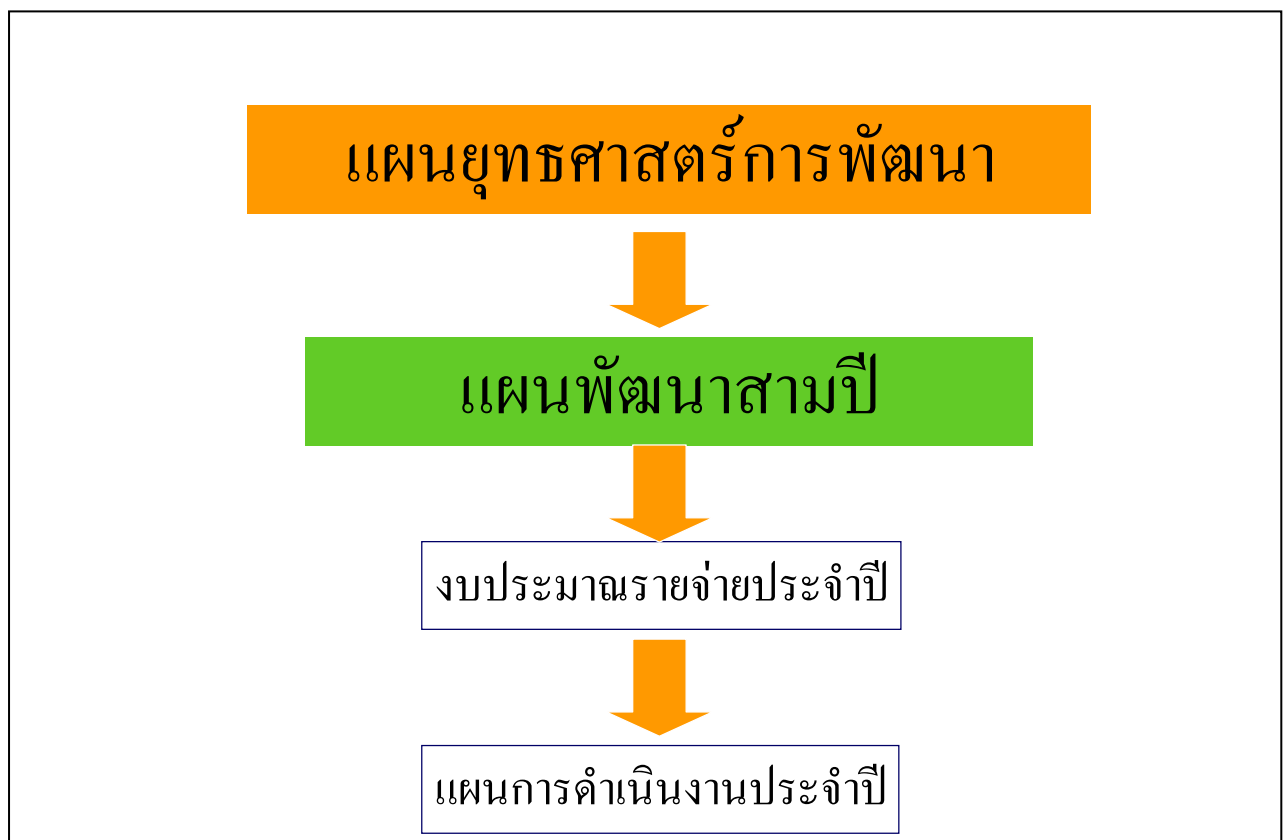
2. แผนพัฒนาสามปี เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี และมีความต่อเนื่องที่เป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

1.1 ลักษณะของแผนพัฒนาสามปี

จากคำนิยามของ “แผนพัฒนาสามปี” ดังกล่าวข้างต้น สามารถอธิบายถึงลักษณะของแผนพัฒนาสามปี ได้ดังนี้

- (1) เป็นเอกสารที่แสดงความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (2) เป็นเอกสารที่แสดงแนวทางการพัฒนาและวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ชัดเจน และมีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่ท้องถิ่นจะนำไปดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดไว้
- (3) เป็นเอกสารที่แสดงโครงการ/กิจกรรมพัฒนาที่ท้องถิ่นจะดำเนินการในช่วงระยะเวลาสามปี
- (4) เป็นเอกสารที่แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์พัฒนากับงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รูปภาพที่ 1 แสดงความเชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาสามปีกับการจัดท่างบประมาณประจำปี

1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

- (1) เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น
- (2) เพื่อเป็นเครื่องมือในการประสานและบูรณาการ โครงการระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน และกับหน่วยงานอื่น
- (3) เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม การแปลงแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ รวมทั้งใช้ในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ให้เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุด
- (4) สำหรับเป็นเครื่องมือในการวางแผนติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1.3 ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

การจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2550 – 2552) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้จัดทำขึ้นตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ซึ่งสรุปขั้นตอนการจัดทำแผนมี 6 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาสามปีและจัดเก็บข้อมูล ขั้นตอนนี้ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

- (1) การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐาน ประเด็นปัญหา และผลการพัฒนาที่ผ่านมา
- (2) การวิเคราะห์ข้อมูล จะประกอบด้วย การประเมินผลการพัฒนาที่ผ่านมา การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาของท้องถิ่น ประเด็นปัญหาสำคัญ และความต้องการพัฒนาของประชาชนในท้องถิ่น
- (3) การกำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยมีกิจกรรมดำเนินการ ดังนี้

1) การสรุปนโยบายและทิศทางการพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด และจังหวัด และแนวทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลส่วนจังหวัดขอนแก่น พร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

2) จัดการประชุมประชาคมท้องถิ่นร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2549 เพื่อพิจารณากำหนดประเด็นหลักการพัฒนาในห้วงระยะสามปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

(4) จัดประชุมประชาคมท้องถิ่น เพื่อรับทราบปัญหาความต้องการของประชาชนจากการจัดเวทีประชาคมท้องถิ่นมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมแผนงาน/โครงการ ขั้นตอนนี้จะเป็นการรวบรวมแผนงาน/โครงการพัฒนาจากส่วนราชการต่าง ๆ และข้อเสนอความต้องการพัฒนาจากประชาคมท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์แผนงาน/โครงการ ในขั้นตอนวิเคราะห์แผนงาน/โครงการนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้กำหนดหลักเกณฑ์การวิเคราะห์กลั่นกรองแผนงาน/โครงการ เพื่อนำไปจัดทำ “ร่าง” แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2550 – 2552) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(1) พิจารณาถึงความสอดคล้องของแผนพัฒนากับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น

(2) พิจารณาถึงความสอดคล้องของแผนพัฒนากับประเด็นหลักการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กำหนดไว้

(3) พิจารณาความสอดคล้องของแผนพัฒนากับสถานะทางการคลังและทรัพยากรในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

(4) จัดเรียงลำดับความสำคัญ และความเร่งด่วนของโครงการ กล่าวคือ โครงการที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและมีความจำเป็นเร่งด่วนมากต้องนำไปปฏิบัติก่อน โดยแยกประเภทของโครงการเป็น 3 ประเภท คือ

1) โครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นดำเนินการเอง
2) โครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นอุดหนุนให้หน่วยงานอื่นดำเนินการตามที่มีระเบียบ กฎหมายกำหนดไว้

3) โครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น รวมทั้งโครงการที่เกินศักยภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2550 – 2552) ประกอบด้วยกิจกรรม

(1) การยกร่างแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2550 – 2552) โดยกองแผนและงบประมาณ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้นำผลจากขั้นตอนที่ 1 – 3 มายกร่างแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2550 - 2552) ตามเค้าโครงที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ซึ่งประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 บทนำ

ส่วนที่ 2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ

ส่วนที่ 3 สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่นในปีที่ผ่านมา

ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

ส่วนที่ 5 บัญชีโครงการพัฒนา

ส่วนที่ 6 การนำแผนพัฒนาสามปีไปสู่การปฏิบัติและติดตามประเมินผล

(2) ประชุมคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อพิจารณาจัดทำ “ร่าง” แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2550 – 2552) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยได้จัดการประชุมฯ ขึ้นรวม 2 ครั้งด้วยกัน ดังนี้

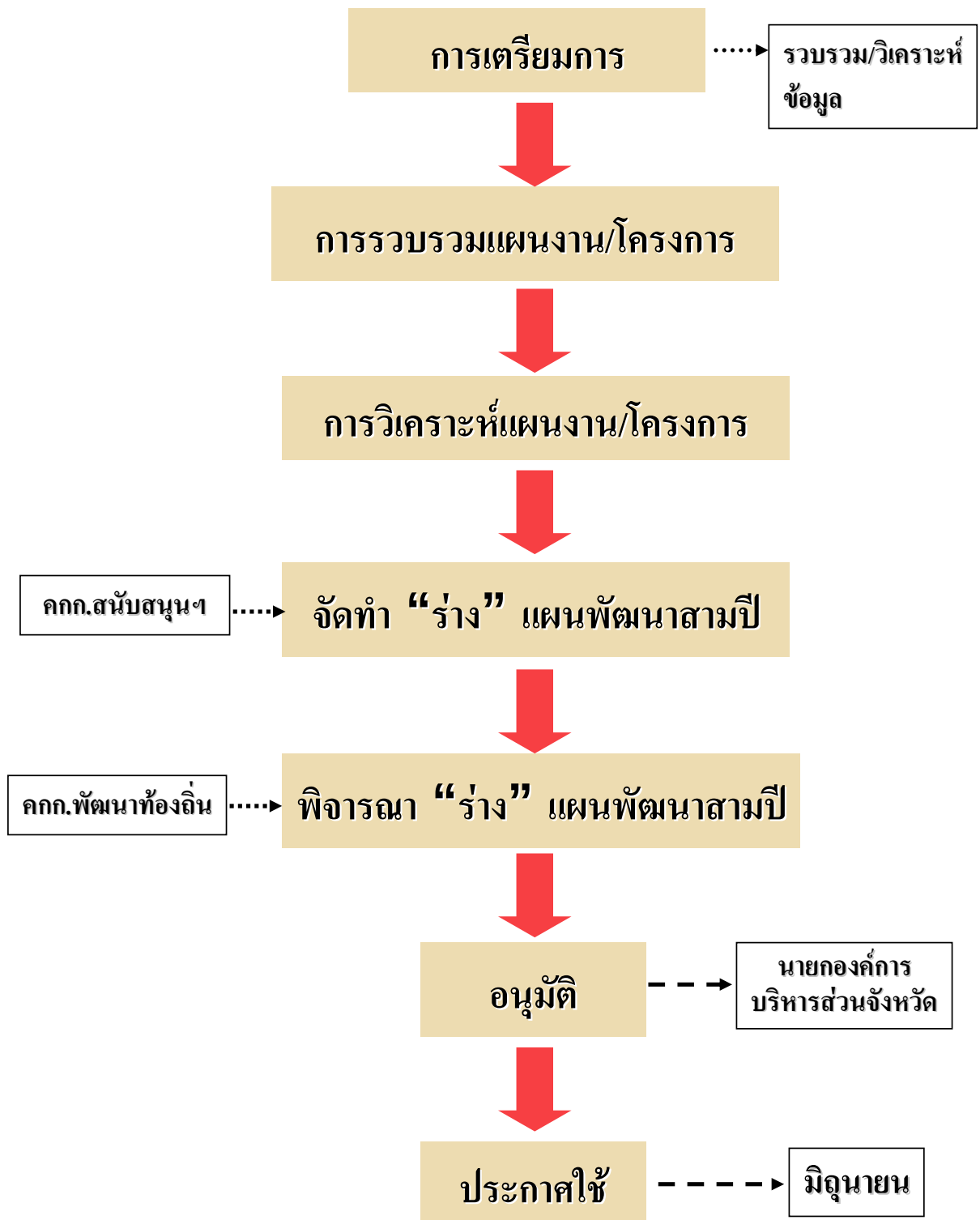
ครั้งที่ 1 ในคราวการประชุมฯ ครั้งที่ 2/2549 เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2549

ครั้งที่ 2 ในคราวการประชุมฯ ครั้งที่ 3/2549 เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2549

ขั้นตอนที่ 5 การพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2550 - 2552) เป็นขั้นตอนการนำเสนอ “ร่าง” แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2550 – 2552) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ต่อคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อพิจารณาให้ความเห็น “ร่าง” แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2550 - 2552) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ก่อนเสนอนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น อนุมัติ และประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 การเสนอขออนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2550 - 5552) ขั้นตอนนี้ เป็นการเสนอ “ร่าง” แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2550 - 2552) ที่คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว ต่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2550 - 2552)และนำไปเป็นข้อมูลจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.2550 ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และประกาศให้ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบโดยทั่วกัน รวมทั้งแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดส่งแผนพัฒนาสามปีฯ ที่ประกาศใช้แล้วให้คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด จังหวัดขอนแก่น พิจารณาให้ความเห็นต่อไป

รูปที่ 2 แสดงขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

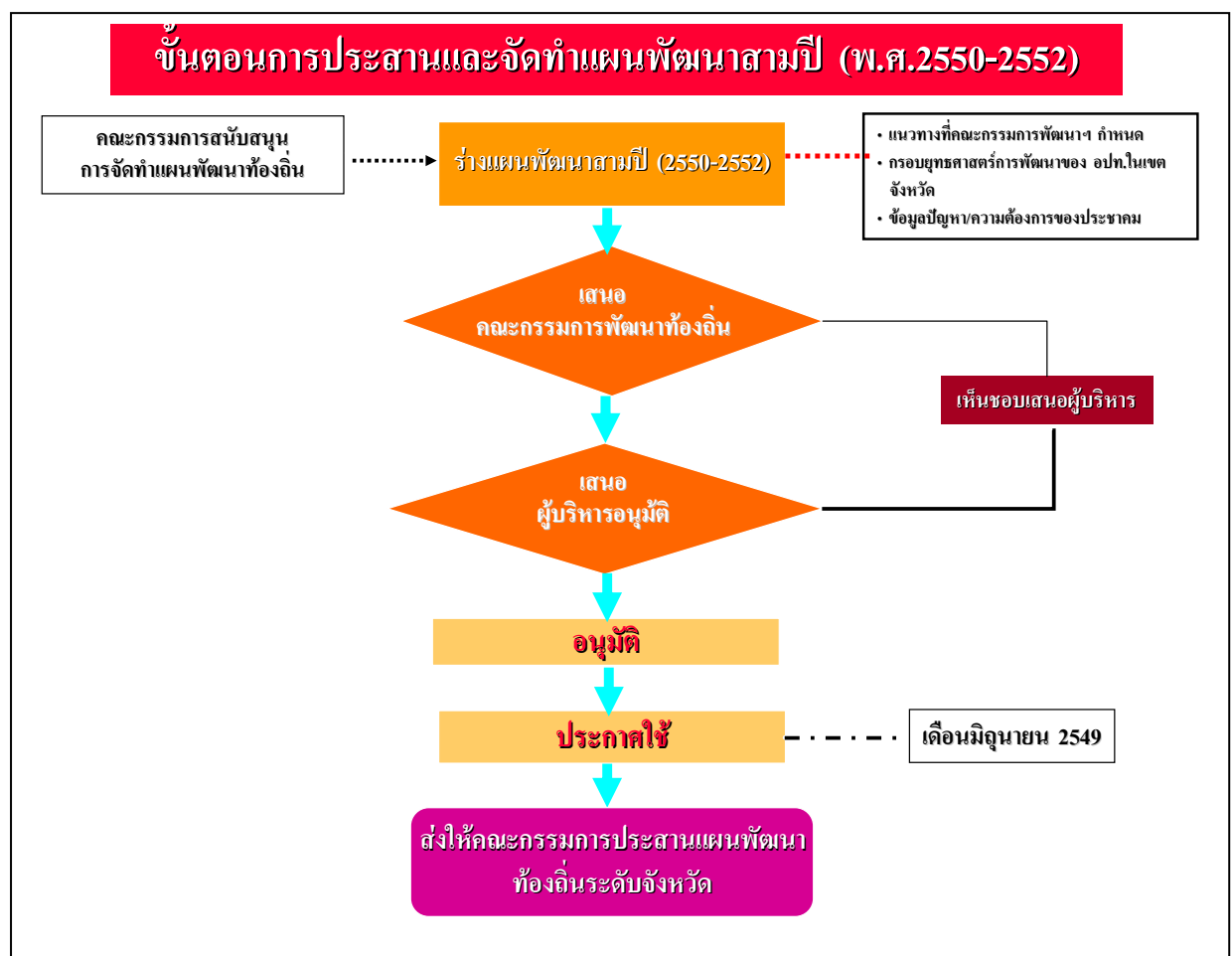
1.4 ประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

(1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีเครื่องมือในการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติในช่วงระยะ 3 ปี ที่ตรงกับประเด็นปัญหาเร่งด่วน สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และครอบคลุมการพัฒนาในทุกด้าน รวมทั้งมีความเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนาในระดับต่าง ๆ สำหรับนำมาใช้ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ที่สอดคล้องกับสถานะการคลังและขีดความสามารถของทรัพยากรด้านการบริหารจัดการ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

(2) ใช้เป็นเครื่องมือในการประสานและบูรณาการโครงการระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันและกับหน่วยงานอื่น

(3) ใช้ในการกำกับ ติดตามประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

รูปที่ 3 แสดงขั้นตอนการประสานและจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ส่วนที่ 2

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ

พระราชบัญญัติ องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 หมวด 1 มาตรา 8 กำหนดให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดเขตรับผิดชอบของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้แก่เขตจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เป็นองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่อยู่ในจังหวัดขอนแก่น จึงมีพื้นที่รับผิดชอบพื้นที่เขตจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็น จังหวัดที่ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของภูมิภาค และอยู่กลางกลุ่มความร่วมมือของประเทศในอนุภูมิภาค ลุ่มน้ำโขง (The Greater Mekong Subregion Cooperation : GMS) ประกอบด้วยประเทศไทย สปป.ลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม และมณฑลยูนนานของจีน และยังเป็นจุดตัดของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 ที่ เชื่อมระหว่างทิศเหนือและทิศใต้ (Eastern Sea Board : ESB) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 ที่เชื่อม ระหว่างทิศตะวันออกและตะวันตก (East – West Economic Corridor) จึงทำให้ขอนแก่นเป็นเมือง ศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งในภูมิภาคและประตูสู่อินโดจีน นอกจากนี้แล้ว ขอนแก่นยังเป็นเมือง ศูนย์กลางการพัฒนาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในหลาย ๆ ด้าน อาทิ ด้านการศึกษา การสาธารณสุข การบริการ การเงินการธนาคาร และการประชุมสัมมนา เป็นต้น ซึ่งสภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ ของจังหวัดขอนแก่น พอสรุปได้ดังนี้

๒๒ ข้อมูลทั่วไป

1. ลักษณะทั่วไป

1.1 ที่ตั้ง

จังหวัดขอนแก่นตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ห่างจาก กรุงเทพมหานคร 445 ก.ม. อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15-17 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 101-103 องศาตะวันออก มีพื้นที่ 10,885.99 ตารางกิโลเมตร หรือ 6.8 ล้านไร่ และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง รวม 9 จังหวัดดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเลย และจังหวัดหนองบัวลำภู
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดเพชรบูรณ์

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีพื้นที่สูงต่ำสลับเป็นลูกคลื่น ทางทิศตะวันตกสูงมาก เพราะมีแนวเขาภูกระดึงและเพชรบูรณ์ สำหรับทางทิศตะวันออกและทิศตะวันออกเฉียงใต้ มีลักษณะสูงต่ำ มีที่ราบลุ่มแถบลุ่มน้ำชี ในเขตพื้นที่อำเภอพระยืน อำเภอชนบท บ้านไผ่ ฆ้องชัย ฆ้องน้อย ฆ้องใหญ่ เมือง และที่ราบลุ่มน้ำพอง ในเขตพื้นที่อำเภอน้ำพอง อุบลรัตน์ และเมือง พื้นที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางโดยเฉลี่ย 100 -200 เมตร

1.3 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

จังหวัดขอนแก่นมีพื้นที่ทั้งหมด 10,885.99 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 6.8 ล้านไร่ แบ่งเนื้อที่ออกเป็น พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่เกษตร พื้นที่รกร้างว่างเปล่า พื้นที่เมือง และพื้นที่แหล่งน้ำ ดังนี้

- พื้นที่ป่าไม้	จำนวน	1,198.10	ตร.กม.
- พื้นที่เกษตร	จำนวน	7,797.20	ตร.กม.
- พื้นที่รกร้างว่างเปล่า	จำนวน	638.89	ตร.กม.
- พื้นที่เมือง	จำนวน	470.08	ตร.กม.
- พื้นที่แหล่งน้ำ	จำนวน	538.48	ตร.กม.
- อื่น ๆ	จำนวน	243.24	ตร.กม.

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน ปี 2546)

1.4 ประชากร

ปี 2548 (ข้อมูล ณ มีนาคม 2548) มีประชากร จำนวน 1,741,263 แยกเป็นชาย 865,200 คน หญิง 876,063 คน ความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 1:160 (ตารางกิโลเมตร/คน) อำเภอที่มีประชากรหนาแน่นที่สุดคือ อำเภอเมืองขอนแก่น 1:321 อำเภอที่มีประชากรหนาแน่นน้อยที่สุดคือ อำเภอภูผาม่าน 1:78 อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองขอนแก่น มีจำนวน 306,493 คน ส่วนอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอเปือยน้อย มีจำนวน 19,650 คน

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลท้องที่จังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2548

ที่	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ห่างจาก จังหวัด (กม.)	เทศบาล	อบต.	ประชากร (คน)			จำนวน บ้าน
								ชาย	หญิง	รวม	
1	เมืองขอนแก่น	17	272	953.39	1	3	16	181,591	124,902	306,493	128,091
2	บ้านฝาง	7	74	333.988	22	1	7	26,394	26,409	52,803	13,078
3	พระยืน	5	47	171.973	30	2	4	16,719	17,231	33,950	8,135

4	หนองเรือ	10	149	673.81	45	3	10	43,064	46,268	89,332	20,957
5	ชุมแพ	12	132	510.889	82	3	12	60,727	61,109	121,836	32,262
6	สีชมพู	10	110	529.041	114	1	10	38,972	38,783	77,755	19,929
7	น้ำพอง	12	167	828.686	43	2	12	56,710	56,516	113,226	27,928
ที่	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ห่างจาก จังหวัด (กม.)	เทศบาล	อบต.	ประชากร (คน)			จำนวน บ้าน
								ชาย	หญิง	รวม	
8	อุบลรัตน์	6	69	487.758	50	1	6	21,656	21,530	43,186	10,047
9	กระนวน	9	93	322.017	66	1	8	38,680	38,683	77,363	18,453
10	บ้านไผ่	10	107	477.7	44	1	10	50,106	50,860	100,966	26,649
8	อุบลรัตน์	6	69	487.758	50	1	6	21,656	21,530	43,186	10,047
9	กระนวน	9	93	322.017	66	1	8	38,680	38,683	77,363	18,453
10	บ้านไผ่	10	107	477.7	44	1	10	50,106	50,860	100,966	26,649
11	เปือยน้อย	4	31	172.978	80	1	3	9,838	9,812	19,650	4,324
12	พล	12	131	872.936	74	1	12	43,053	43,785	86,838	21,155
13	เวียงใหญ่	5	51	189.069	72	1	4	14,632	14,700	29,332	6,621
14	เวียงน้อย	6	73	283.604	96	1	6	21,118	21,329	42,447	9,780
15	หนองสองห้อง	12	135	514.504	96	1	12	39,149	39,181	78,330	17,215
16	ภูเวียง	14	150	621.61	65	1	14	45,431	45,605	91,036	20,828
17	มัญจาคีรี	8	113	735.686	58	1	8	36,046	36,305	72,351	18,012
18	ชนบท	8	80	404.286	55	1	8	23,973	24,751	48,724	18,077
19	เขาสวนกวาง	5	56	329.865	49	1	5	18,616	18,415	37,031	8,807
20	ภูผาม่าน	5	41	284.609	109	1	5	11,038	11,025	22,063	5,711
21	กิ่ง อ.ชำสูง	5	34	116.678	29	1	5	11,795	11,817	23,612	9,329
22	กิ่ง อ.โคกโพธิ์ไชย	4	40	238.824	67	1	4	12,826	12,652	25,478	5,922
23	กิ่ง อ.หนองนาคำ	3	35	158.897	83	-	3	11,650	11,675	23,325	5,238
24	กิ่ง อ.บ้านแฮด	4	46	205.162	37	1	4	15,964	16,083	32,047	7,875
25	กิ่ง อ.โนนศิลา	5	45	182.204	65	1	4	12,974	12,951	25,925	6,204
26	กิ่ง อ.เวียงเก่า	3	36	286	65	-	3				
	รวม	198	2,285	10,885.99	-	32	192	865,200	876,063	1,741,263	470,627

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ : ยังไม่ได้แยกจำนวนประชากรในกิ่งอำเภอเวียงเก่าออกจากอำเภอเวียง

2. สังคมและการปกครอง

2.1 การปกครอง แบ่งเขตการปกครองเป็น 20 อำเภอ 6 กิ่งอำเภอ 198 ตำบล 2,285 หมู่บ้าน 280 ชุมชน จำนวนบ้าน 431,502 หลัง และมีส่วนราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ดังนี้

1) ราชการส่วนภูมิภาค ส่วนราชการประจำจังหวัด 29 ส่วนราชการ

2) ราชการส่วนท้องถิ่น จำแนกเป็น

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด	1	แห่ง
- เทศบาลนคร	1	แห่ง
(เทศบาลนครขอนแก่น)		
- เทศบาลเมือง	3	แห่ง
(เทศบาลเมืองเมืองพล, เทศบาลเมืองบ้านไผ่, เทศบาลเมืองชุมแพ)		
- เทศบาลตำบล	28	แห่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล	192	แห่ง
- สภาตำบล	3	แห่ง

3) ราชการส่วนกลางและรัฐวิสาหกิจ 208 หน่วยงาน

2.2 การศึกษา

ปีการศึกษา 2547 มีสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน รวม 1,184 แห่ง จำแนกเป็นสถาบันในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1,158 แห่ง สถาบันศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา 26 แห่ง จำนวนครูสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 13,570 คน

2.3 การสาธารณสุข

- สถานบริการสาธารณสุขของรัฐจำนวน 28 แห่ง และเอกชน 3 แห่ง
- สถานบริการสาธารณสุขสังกัดกระทรวงอื่น 6 แห่ง สถานิอนามัย 248 แห่ง
- แพทย์และทันตแพทย์ 233 คน พยาบาล 1,709 คน
- โรงพยาบาลศูนย์ ขนาด 714 เตียง จำนวน 1 แห่ง
- โรงพยาบาลชุมชนขนาด 120 เตียง 1 แห่ง, ขนาด 90 เตียง 2 แห่ง, ขนาด 60 เตียง 3 แห่ง ขนาด 30 เตียง 14 แห่ง

- โรงพยาบาลศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 777 เตียง
- โรงพยาบาลเอกชนจำนวน 3 แห่ง แยกเป็น ขนาด 100 เตียง 1 แห่ง, ขนาด 50 เตียง 2 แห่ง

สาเหตุการตายที่สำคัญ 5 อันดับแรก ของจังหวัดขอนแก่น (จำนวนและอัตราตายต่อประชากร 100,000 คน ปี พ.ศ. 2546 (ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น)

1. ชราภาพ ร้อยละ 81.41
2. มะเร็ง ร้อยละ 75.3
3. โรคหัวใจ ร้อยละ 41.64
4. มะเร็งตับ ร้อยละ 30.95
5. โรคติดเชื้อในกระแสโลหิต ร้อยละ 30.83

2.4 อาชญากรรมและยาเสพติด

1) อาชญากรรม

การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม (คดี 5 กลุ่ม) ของจังหวัดขอนแก่นในห้วงระยะตั้งแต่เดือนมกราคม-ธันวาคม 2547 มีผลการดำเนินการดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของจังหวัดขอนแก่น
ระหว่างเดือนมกราคม – ธันวาคม 2547

กลุ่มความผิด	เกิด (ราย)	จับ (ราย)
กลุ่มที่ 1 คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ	112	58
กลุ่มที่ 2 คดีประทุษร้ายต่อชีวิต/ร่างกาย /เพศ	711	320
กลุ่มที่ 3 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	966	441
กลุ่มที่ 4 คดีที่นำเสนอใจ	1,224	117
กลุ่มที่ 5 คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	ผู้ต้องหา 8,938 ราย	3,827

ที่มา : ตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 3 สถิติคดีอาชญากรรมในจังหวัดขอนแก่น ปี 2542 - 2547

ประเภทความผิด	ปี 2542		ปี 2543		ปี 2544		ปี 2545		ปี 2546		ปี 2547	
	เกิด	จับ	เกิด	จับ	เกิด	จับ	เกิด	จับ	เกิด	จับ	เกิด	จับ
กลุ่มที่ 1	198	41	138	38	200	51	112	56	212	64	112	58
กลุ่มที่ 2	744	410	576	355	685	374	622	353	859	346	711	320
กลุ่มที่ 3	758	433	824	473	751	420	798	433	836	394	966	441
กลุ่มที่ 4	635	235	650	208	610	184	697	191	910	124	1,224	117

กลุ่มที่ 5	จ.บ.	ผด.ท.	จ.บ.	ผด.ท.	จ.บ.	ผด.ท.	จ.บ.	ผด.ท.	จ.บ.	ผด.ท.	จ.บ.	ผด.ท.
	6,658	13,819	5,873	12,270	5,856	13,426	5,843	12,112	4,330	9,558	3,827	8,938

ที่มา : ดำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น

2) สถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติด

สรุปผลการดำเนินงานนโยบายต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ปี 2547 โดย ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดขอนแก่น มีผลการดำเนินงานดังนี้

1. จับกุม จำนวน 592 ราย
2. ผู้เข้ารับการบำบัด จำนวน 62 ราย
3. จำนวนหมู่บ้านเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด
 - ประเภท ก จำนวน 1991 หมู่บ้าน
 - ประเภท ข จำนวน 608 หมู่บ้าน
4. การจัดตั้งศูนย์ประสานพลังแผ่นดิน จำนวนผู้ประสานพลังแผ่นดิน 94,710 คน

2.5 คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น ปี 2549

การจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2549 จากครัวเรือนในพื้นที่ชุมชนชนบท จำนวน 239,880 ครัวเรือน 2,143 หมู่บ้าน (นอกเขตเทศบาล) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีตัวชี้วัด จปฐ. ที่บรรลุเป้าหมาย จำนวน 17 ตัวชี้วัด และที่ประชาชนยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จำนวน 20 ตัวชี้วัด จาก 37 ตัวชี้วัด ดังแสดงตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปผลการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ระดับจังหวัด พ.ศ. 2549
จังหวัดขอนแก่น

ตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)		ผลการสำรวจระดับครัวเรือน (จปฐ. 1)							ผลการสำรวจระดับหมู่บ้าน (จปฐ. 2)				
		จำนวน สำรวจ ทั้งหมด	ไม่ผ่านเกณฑ์		ผ่านเกณฑ์		เทียบเป้าหมาย		จำนวน สำรวจ (หมู่)	ไม่บรรลุเป้าหมาย		บรรลุเป้าหมาย	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	เป้า %	ผล		จำนวน (หมู่)	ร้อยละ	จำนวน (หมู่)	ร้อยละ
หมวดที่ 1 สุขภาพดี													
1	หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลก่อนคลอด	6,056 คน	10	0.2	6,046	99.8	100	✗	1,529	11	0.7	1,518	99.3
2	แม่ที่คลอดลูกได้รับทำคลอด/ดูแลหลังคลอด	6,492 คน	4	0.1	6,488	99.9	100	✗	1,589	7	0.4	1,582	99.6
3	เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม	9,543 คน	37	0.4	9,506	99.6	100	✗	1,904	33	1.7	1,871	98.3
4	เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ได้รับวัคซีนครบ	9,543 คน	10	0.1	9,533	99.9	100	✗	1,904	10	0.5	1,894	99.5
5	เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างน้อย 4 เดือนแรก	7,556 คน	125	1.7	7,431	98.3	90	✓	1,847	81	4.4	1,766	95.6
6	เด็ก-5 ปี กินอาหารเหมาะสม/เพียงพอ	54,445 คน	36	0.1	54,409	99.9	100	✗	2,137	27	1.3	2,110	98.7
7	เด็ก 6-15 ปี ได้กินอาหารถูกต้องครบถ้วน	164,275 คน	75	-	164,200	100.0	100	✗	2,141	49	2.3	2,092	97.7
8	เด็ก 6-12 รับฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบ	111,298 คน	56	0.1	111,242	99.9	100	✗	2,141	40	1.9	2,101	98.1
9	ครัวเรือนได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน	239,880 ครัว.	9,648	4.0	230,232	96.0	90	✓	2,143	215	10.0	1,928	90.0
10	ครัวเรือนมีความรู้การใช้ยาถูกต้องเหมาะสม	239,880 ครัว.	-	-	239,880	100.0	100	✓	2,143	-	-	2,143	100.0
11	คนอายุ 35 ปี ขึ้นไปได้รับตรวจสุขภาพประจำปี	487,341 คน	7,718	1.6	479,623	98.4	30	✓	2,143	4	0.2	2,139	99.8
หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย													
12	ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย	239,880 ครัว.	4,918	2.1	234,962	97.9	100	✗	2,143	1,608	75.0	535	25.0
13	ครัวเรือนมีน้ำสะอาดดื่มและบริโภคพอตลอดปี	239,880 ครัว.	2,496	1.0	237,384	99.0	95	✓	2,143	120	5.6	2,023	94.4
14	ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี	239,880 ครัว.	1,992	0.8	237,888	99.2	95	✓	2,143	85	4.0	2,058	96.0
15	ครัวเรือนจัดบ้านเรือน/บริเวณถูกสุขลักษณะ	239,880 ครัว.	2,146	0.9	237,734	99.1	95	✓	2,143	120	5.6	2,023	94.4
16	ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ	239,880 ครัว.	1,939	0.8	237,941	99.2	100	✗	2,143	594	27.7	1,549	72.3

ตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)		ผลการสำรวจระดับครัวเรือน (จปฐ. 1)						ผลการสำรวจระดับหมู่บ้าน (จปฐ. 2)					
		จำนวน สำรวจ ทั้งหมด	ไม่ผ่านเกณฑ์		ผ่านเกณฑ์		เทียบเป้าหมาย		จำนวน สำรวจ (หมู่)	ไม่บรรลุเป้าหมาย		บรรลุเป้าหมาย	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	เป้า %	ผล		จำนวน (หมู่)	ร้อยละ	จำนวน (หมู่)	ร้อยละ
17	ครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติภัยอย่างถูกวิธี	239,880 ครัว.	2,497	1.0	237,383	99.0	100	✗	2,143	980	45.7	1,163	54.3
18	ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	239,880 ครัว.	475	0.2	239,405	99.8	100	✗	2,143	248	11.6	1,895	88.4
19	ครัวเรือนมีวามอบอุ่น	239,880 ครัว.	3,573	1.5	236,307	98.5	100	✗	2,143	1,522	71.0	621	29.0
หมวดที่ 3 ผลักใฝการศึกษา													
20	เด็กอายุ 3-5 ปี รับบริการเตรียมความพร้อม	33,142 คน	101	0.3	33,041	99.7	100	✗	2,130	63	3.0	2,067	97.0
21	เด็กอายุ 6-15 ปี รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี	164,274 คน	206	0.1	164,068	99.9	100	✗	2,141	124	5.8	2,017	94.2
22	เด็กจบภาคบังคับ 9 ปี ได้เรียนต่อมัธยมปลาย	12,495 คน	431	3.4	12,064	96.6	50	✓	1,594	27	1.7	1,567	98.3
23	เด็กจบภาคบังคับ 9ปีได้ฝึกอบรมด้านอาชีพ	431 คน	158	36.7	273	63.3	80	✗	238	92	38.7	146	61.3
24	คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่านออก/เขียนไทยได้	698,900 คน	734	0.1	698,166	99.9	100	✗	2,143	231	10.8	1,912	89.2
25	คนในครัวเรือนได้รับรู้ข่าวสาร	239,880 ครัว.	-	-	239,880	100.0	100	✓	2,143	-	-	2,143	100.0
หมวดที่ 4 รายได้ก้าวหน้า													
26	คนอายุ 18-60 ปี มีอาชีพและมีรายได้	554,588 คน	8,692	1.6	545,896	98.4	80	✓	2,089	41	2.0	2,048	98.0
27	คนรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อปี/คน	239,880 ครัว.	10,764	4.5	229,116	95.5	70	✓	2,143	56	2.6	2,087	97.4
28	ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน	239,880 ครัว.	16,793	7.0	223,087	93.0	60	✓	2,143	97	4.5	2,046	95.5
หมวดที่ 5 ปฏิบัติตามนโยบายไทย													
29	คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา	1,009,854คน	5,795	0.6	1,004,059	99.4	100	✗	2,143	814	38.0	1,329	62.0
30	คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่	1,009,854คน	105,359	10.4	904,495	89.6	50	✓	2,143	-	-	2,143	100.0
31	คนตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ปฏิบัติกิจกรรมศาสนา	239,880 ครัว.	-	-	239,880	100.0	100	✓	2,143	-	-	2,143	100.0
32	คนสูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่	109,858 คน	116	0.1	109,742	99.9	100	✗	2,141	66	3.1	2,075	96.9
33	คนพิการได้รับการดูแลเอาใจใส่	5,629 คน	92	1.6	5,537	98.4	100	✗	1,380	67	4.9	1,313	95.1

ตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)	ผลการสำรวจระดับครัวเรือน (จปฐ. 1)							ผลการสำรวจระดับหมู่บ้าน (จปฐ. 2)				
	จำนวน สำรวจ ทั้งหมด	ไม่ผ่านเกณฑ์		ผ่านเกณฑ์		เทียบเป้าหมาย		จำนวน สำรวจ (หมู่)	ไม่บรรลุเป้าหมาย		บรรลุเป้าหมาย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	เป้า %	ผล		จำนวน (หมู่)	ร้อยละ	จำนวน (หมู่)	ร้อยละ

หมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา													
34	ครัวเรือนมีคนเป็นสมาชิกกลุ่มในหมู่บ้าน/ตำบล	239,880 ครัว.	4,962	2.1	234,918	97.9	90	✓	2,143	100	4.7	2,043	95.3
35	ครัวเรือนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น	239,880 ครัว.	2,492	1.0	237,388	99.0	30	✓	2,143	-	-	2,143	100.0
36	ครัวเรือนเข้าร่วมทำกิจกรรมสาธารณะหมู่บ้าน	239,880 ครัว.	-	-	239,880	100.0	100	✓	2,143	-	-	2,143	100.0
37	คนมีสิทธิได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	732,966 คน	15,477	2.1	717,489	97.9	100	✗	2,143	1,057	49.3	1,086	50.7

สรุปตัวชี้วัด จปฐ. 1 บรรลุเป้าหมาย (✓) 17 ข้อ คือตัวชี้วัดที่ 5 9 10 11 13 14 15 22 25 26 27 28 30 31 34 35 36

ไม่บรรลุเป้าหมาย (✗) 20 ข้อ คือตัวชี้วัดที่ 1 2 3 4 6 7 8 12 16 17 18 19 20 21 23 24 29 32 33 37

ไม่มีข้อมูล (□) 0 ข้อ คือตัวชี้วัดที่

หมายเหตุ ตัวชี้วัดบางตัวที่แสดงค่าร้อยละเท่ากับ 100 แต่อาจ “ ไม่ผ่านเกณฑ์ ” ได้ เนื่องมาจากการปัดทศนิยม

3. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.1 ทรัพยากรธรรมชาติ

1) ป่าไม้

จังหวัดขอนแก่นมีพื้นที่ทั้งหมด 10,885.99 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 6.8 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 1,306.3 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 803,754.33 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.26 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด แบ่งตามประเภทพื้นที่ ดังนี้

1. พื้นที่ป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ เนื้อที่ 172,260.25 ไร่ ร้อยละ 21.43 ของพื้นที่ป่าไม้
2. พื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ เนื้อที่ 131,444 ไร่ ร้อยละ 16.35 ของพื้นที่ป่าไม้
3. พื้นที่อุทยานแห่งชาติ เนื้อที่ 500,050 ไร่ ร้อยละ 62.21 ของพื้นที่ป่าไม้

2) ทรัพยากรดิน

สถานการณ์ของที่ดินในจังหวัดขอนแก่น ปี 2547 มีดังนี้

- ที่ดินมีโฉนดที่ดิน จำนวน 4,011,488 ไร่
- ที่ดินมี นส.3ก จำนวน 1,126,717 ไร่
- ที่ดินมี นส.3 จำนวน 346,434 ไร่

การใช้พื้นที่ดินทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 57.35

สภาพปัญหาของทรัพยากรดิน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1) ปัญหาเกิดจากลักษณะทางธรณีวิทยาของพื้นที่ คือ สภาพเป็นดินทราย ดินชั้นขาดอินทรีย์วัตถุ และมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 15.8 ของพื้นที่ ดินเค็มคิดเป็นร้อยละ 8.03 โดยพื้นที่ที่มีผลกระทบมากอยู่ในพื้นที่ อำเภอพระยืน บ้านฝาง เมือง และบ้านไผ่ และพบว่า มีพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดการแพร่กระจายของดินเค็ม คิดเป็นร้อยละ 19.87 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด

2) ปัญหาการชะล้างสูญเสียหน้าดิน เนื่องจากโครงสร้างดินทรายขาดการอนุรักษ์ดินอย่างถูกวิธี การปลูกพืชไม่เหมาะสมกับพื้นที่ ขาดพืชคลุมดิน และป่าไม้ถูกทำลาย มีพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 29.68 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด

3) ปัญหาการใช้ดินผิดประเภทหรือมีการใช้พื้นที่ดินไม่เหมาะสมกับสมรรถนะของดิน คิดเป็นร้อยละ 7.60 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด

3) ทรัพยากรน้ำ จังหวัดขอนแก่นอยู่ในเขต 5 ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำมูล ลุ่มน้ำพอง ลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำห้วยแอก และลุ่มน้ำลำพังซ มีน้ำท่าเฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 2,052 ลูกบาศก์เมตร ใช้น้ำเพื่อชลประทานร้อยละ 92.22 ใช้น้ำเพื่ออุตสาหกรรมร้อยละ 2.45 และใช้ผลิตประปา ร้อยละ 2.32

สภาพปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ มี 3 กลุ่ม คือ

- 1) ปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

2) ปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝน

3) ปัญหาน้ำเน่าเสีย เกิดจากน้ำทิ้งชุมชน ฟาร์มปศุสัตว์ และโรงงาน

อุตสาหกรรม

➤ **พื้นที่ชุ่มน้ำ** จังหวัดขอนแก่นมีพื้นที่ชุ่มน้ำอยู่นอกเขตอนุรักษ์ ที่มี

ความสำคัญระดับชาติ 2 แห่ง คือ

1) **แก่งละว้า** ตั้งอยู่ที่ตำบลโคกสำราญ อำเภอบ้านไผ่ มีพื้นที่ 11.2 ตาราง

กิโลเมตร หรือประมาณ 7,000 ไร่ เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ และมีความหลากหลายทางชีวภาพมาก

2) **ห้วยเสือเต้น** ตั้งอยู่ที่ตำบลน้ำพอง ตำบลสะอาด อำเภอน้ำพอง มีเนื้อที่ 10.4

ตารางกิโลเมตร ห้วยเสือเต้นเป็นลำห้วยที่เกิดจากภูพานคำ ส่วนที่เรียกว่าภูวัด ไหลลงสู่ลำน้ำของบริเวณบ้านห้วยเสือเต้น

นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่นอีกจำนวนมาก เช่น หนองละเลงเค็ง บึงกุดเค้า หนองกองแก้ว บึงละเลงห้วย เป็นต้น

4) **ทรัพยากรแร่ธาตุและก๊าซ** ที่สำคัญคือ

1) แร่หินปูนเพื่อก่อสร้าง มีในพื้นที่อำเภอกุฉินารายณ์ สีชมพู และชุมแพ พื้นที่ 660 ไร่ ปริมาณสำรองจำนวน 61.43 ล้านตัน

2) พื้นที่อุตสาหกรรม บริเวณลำน้ำพองในพื้นที่อำเภอสีชมพู และกิ่งอำเภอ หนองนา คำ พื้นที่ 3 ไร่

3) ก๊าซธรรมชาติที่อำเภอน้ำพอง และชนบท ซึ่งมีปริมาณสำรองประมาณ 1.5 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต

3.2 คุณภาพสิ่งแวดล้อม

1) **ขยะมูลฝอย** จังหวัดขอนแก่น มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ 813 ตัน / วัน หรือประมาณ 300,000 ตัน/ปี เกิดจากชุมชนระดับเทศบาลประมาณ 265 ตัน/วัน คิดเป็นร้อยละ 32.6 เกิดจากเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลประมาณ 5-48 ตัน/วัน คิดเป็นร้อยละ 67.4

ชุมชนที่มีการสร้างระบบกำจัดขยะฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาล มีจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ ศูนย์กำจัดขยะเทศบาลนครขอนแก่น เทศบาลเมืองเมืองพล เทศบาลเมืองบ้านไผ่ เทศบาลเมืองชุมแพ เทศบาลตำบลหนองโก เทศบาลตำบลท่าพระ เทศบาลตำบลน้ำพองร่วมกับเทศบาลตำบลเขาสวนกวาง และองค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วง ซึ่งทั้งหมดสามารถกำจัดขยะได้ประมาณ 276 ตัน/วัน คิดเป็นร้อยละ 34 ของปริมาณขยะทั้งหมดที่เกิดขึ้นส่วนที่เหลือ 537 ตัน/วัน หรือคิดเป็นร้อยละ 66 กำจัดแบบเทกองและเผา ซึ่งไม่ถูกหลักสุขาภิบาล

2) มลพิษทางน้ำ ปัจจุบันคุณภาพน้ำในลำน้ำและแหล่งน้ำต่าง ๆ ของจังหวัดขอนแก่น มีสภาพเสื่อมโทรมเนื่องจากการระบายน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดต่าง ๆ ได้แก่ น้ำเสียจากชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม ฟาร์มปศุสัตว์ และเกษตรกรรม ซึ่งแหล่งกำเนิดมลพิษดังกล่าวส่วนใหญ่ยังขาดการจัดการน้ำเสียให้ได้คุณภาพก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

การแก้ไขน้ำเสียชุมชนมีเพียงเทศบาลนครขอนแก่นแห่งเดียว ที่มีการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย ซึ่งเปิดดำเนินการใช้แล้ว และอยู่ระหว่างการเตรียมพื้นที่อีก 3 พื้นที่ คือ ดำเนินการออกแบบก่อสร้างแล้ว 2 พื้นที่ ได้แก่ เทศบาลเมืองเมืองพล เทศบาลเมืองบ้านไผ่ อยู่ระหว่างดำเนินการศึกษาออกแบบ 1 พื้นที่ ได้แก่ เทศบาลตำบลชนบท และได้ศึกษาความเหมาะสมและออกแบบเบื้องต้น 1 พื้นที่ คือ เทศบาลเมืองชุมแพ

3) มลพิษทางอากาศและเสียง มลพิษทางอากาศและเสียงในจังหวัดขอนแก่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนยานพาหนะ และโรงงานอุตสาหกรรม สำหรับปัญหามลพิษทางอากาศและเสียงมักจะมีสาเหตุจากโรงงานอุตสาหกรรมโดยเฉพาะพื้นที่อำเภอ น้ำพอง ซึ่งมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ตั้งอยู่ เช่น โรงงานน้ำตาล และโรงงานผลิตเชื้อกระดาษ และโรงโม่หิน ในเขตพื้นที่อำเภอภูผาม่าน จึงมักมีการร้องเรียนจากชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงแหล่งดังกล่าว

4. โครงสร้างและระบบบริการขั้นพื้นฐาน

4.1 การคมนาคม

1) ทางรถยนต์ มีทางหลวงแผ่นดิน 7 สาย พาดผ่าน

ทางหลวงหมายเลข 2 จากสระบุรี-ขอนแก่น-อุดรธานี-หนองคาย

ทางหลวงหมายเลข 12 จากขอนแก่น - เพชรบูรณ์

ทางหลวงหมายเลข 23 แยกจากหมายเลข 2 ผ่านอำเภอบ้านไผ่ - มหาสารคาม

ทางหลวงหมายเลข 201 เชื่อมขอนแก่น - ชัยภูมิ - เลย

ทางหลวงหมายเลข 207 เชื่อมขอนแก่น - บุรีรัมย์

ทางหลวงหมายเลข 208 เชื่อมขอนแก่น - มหาสารคาม

ทางหลวงหมายเลข 209 เชื่อมขอนแก่น - กาฬสินธุ์

2) ทางรถไฟ จากกรุงเทพฯ ถึงหนองคาย ขนานกับทางหลวงหมายเลข 2 มีจุดรับส่งที่อำเภอพล อำเภอบ้านไผ่ อำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอน้ำพอง และอำเภอเขาสวนกวาง

3) ทางอากาศ มีท่าอากาศยานพาณิชย์ของกรมการบินพาณิชย์ 1 แห่ง ห่างจากตัวเมือง 8 กม.ขนาดพื้นที่ 1,113 ไร่ อาคารรองรับผู้โดยสารได้ 1,000 คน ขนาดทางวิ่ง (RUNWAY) 45×3,050 เมตร

มี 2 ทางวิ่ง โดยเปิดเส้นทางกรุงเทพฯ - ขอนแก่น ของบริษัทการบินไทยจำกัด ใช้เวลาเดินทางประมาณ 45 นาที

4.2 การสื่อสารและโทรคมนาคม

1) ไปรษณีย์โทรเลข มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข จำนวน 27 แห่ง แยกเป็นประเภทรับฝาก (ปทฝ.) 3 แห่ง และประเภทรับ-จ่าย (ปทจ.) 24 แห่ง

2) โทรศัพท์ เป็นที่ตั้งของสำนักงานเขตโทรศัพท์ภูมิภาคที่ 2 มีชุมสายที่มีเขตปฏิบัติงานใน จังหวัดขอนแก่น 8 แห่ง คือ

1. อำเภอเมืองขอนแก่น 1 ครอบคลุมพื้นที่พระยืน ท่าพระ ถนนเหล่านาดี
2. อำเภอเมืองขอนแก่น 2 ครอบคลุมพื้นที่บ้านฝาง บ้านทุ่ม โกลี สีลา คอนยาง
3. อำเภอบ้านไผ่ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอบ้านไผ่ ชนบท มัญจาคีรี เปือยน้อย โกลโพรชัย
4. กิ่งอำเภอบ้านแฮด ครอบคลุมพื้นที่บ้านแฮด โนนศิลา โนนสมบูรณ์
5. อำเภอพล ครอบคลุมพื้นที่พล แวงใหญ่ หองสองห้อง แวงน้อย ท่านางแนว
6. อำเภอชุมแพ ครอบคลุมพื้นที่ชุมแพ สีชมพู โนนหัน ภูผาม่าน นาจาน
7. อำเภอน้ำพอง ครอบคลุมพื้นที่น้ำพอง เขาสวนกวาง อุบลรัตน์ บ้านขาม
8. อำเภอกระนวน ครอบคลุมพื้นที่กระนวน ชำสูง หองเรือ ภูเวียง ดอนโมง
หนองแก หนองนาคำ

หมายเลขที่เปิดใช้แล้ว 70,553 เลขหมาย เลขหมายที่มีผู้เช่า จำนวน 50,995 เลขหมาย เฉลี่ย 6.64 เลขหมายต่อประชากร 100 คน

3) วิทยุและโทรทัศน์ มีสถานีวิทยุกระจายเสียง จำนวน 13 สถานี เป็นที่ตั้งของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1 และสถานีถ่ายทอดผ่านดาวเทียมของ สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ช่อง 5 และ ไอทีวี

4) หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น คือ ขอนแก่น ,ขอนแก่นนิวส์, แดนไทย อีสานนิวส์,ประชาไท, สยามนิวส์, ตะวันใหม่, เมืองขอนแก่น, เสียงอีสาน, สยามอีสาน, อีสานโพสต์และวิคลี มิเรอร์

4.3 สาธารณูปโภค สาธารณูปการ

1) การไฟฟ้า แหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าที่สำคัญ คือ โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ และ โรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมน้ำพอง โดยมีกำลังผลิต 25.2 เมกกะวัตต์ และ 710 เมกกะวัตต์ มีไฟฟ้าเพื่อ

ใช้ทั้งสิ้น 1,549.044 (ล้านกิโลวัตต์ต่อชั่วโมง) คร่าวเรือนมีไฟฟ้าใช้ทั้งสิ้น 369,893 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 95.2 โดยอำเภอเมืองมีผู้ใช้มากที่สุด 115,882 คร่าวเรือน รองลงมาได้แก่ อำเภอชุมแพ 28,851 คร่าวเรือน และอำเภอน้ำพอง 21,085 คร่าวเรือน ตามลำดับ

2) การประปา การประปาในจังหวัดขอนแก่นอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานประปา เขต 6 ขอนแก่น ซึ่งมีแหล่งผลิต 8 แห่ง ในปีงบประมาณ 2546 มีกำลังการผลิต 6,117 ลบ.ม./ชม. รวมปริมาณน้ำผลิตจ่ายได้ทั้งสิ้น 42,253,707 ลบ.ม. รวมปริมาณน้ำจำหน่ายทั้งสิ้น 26,348,600 และผู้ใช้น้ำ ณ เดือนธันวาคม 2546 รวมทั้งสิ้น 99,492 ราย

5. การเมืองและการปกครอง

● สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 11 คน แบ่งตามเขตเลือกตั้ง โดยกำหนดเขตเลือกตั้ง 11 เขต ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น

เขตเลือกตั้ง	พื้นที่
เขต 1	อำเภอเมืองขอนแก่น (เทศบาลนครขอนแก่น ตำบลพระลับ ตำบลบึงเนียม)
เขต 2	อำเภอเมืองขอนแก่น (ตำบลสำราญ ตำบลท่าพระ ตำบลบ้านทุ่ม ตำบลเมืองเก่า ตำบลบ้านเป็ด ตำบลสาวะถี ตำบลคอนหัน ตำบลบ้านค้อ ตำบลศิลา และตำบลแดงใหญ่)
เขต 3	1. อำเภอเมืองขอนแก่น (ตำบลโคกสี และตำบลหนองตุม) 2. อำเภอกระนวน 3. อำเภอน้ำพอง (ตำบลพังทวย ตำบลบัวเงิน ตำบลบ้านขาม และตำบลทรายมูล) 4. กิ่ง อำเภอลำทะเมนชัย
เขต 4	1. อำเภอเมืองขอนแก่น (ตำบลโนนทัน) 2. อำเภอน้ำพอง (ตำบลน้ำพอง ตำบลสระอาด ตำบลกุดน้ำใส ตำบลหนองกุง ตำบลวังชัย ตำบลม่วงหวาน ตำบลโนนทัน และตำบลท่ากระเสริม) 3. อำเภออุบลรัตน์ 4. อำเภอเขาสวนกวาง
เขต 5	1. อำเภอเมืองขอนแก่น (ตำบลบ้านหว้า ตำบลคอนช้าง) 2. อำเภอภูผามาศ 3. อำเภอพระยืน 4. อำเภอบ้านฝาง (ตำบลบ้านเหล่า) 5. กิ่งอำเภอโคกโพธิ์ไชย

เขตเลือกตั้ง	พื้นที่
เขต 6	1. อำเภอชุมแพ 2. อำเภอภูผาม่าน 3. อำเภอสีชมพู (ตำบลนาจาน)
เขต 7	1. อำเภอภูเวียง (ตำบลในเมือง ตำบลเมืองเก่าพัฒนา ตำบลเขาน้อย ตำบลบ้านเรือ ตำบลภูเวียง ตำบลดินดำ ตำบลหัวทอง ตำบลทุ่งชมพู ตำบลนาหว้า ตำบลหนองกุงเงิน และตำบลหนองกุงธาร) 2. อำเภอสีชมพู (ตำบลสีชมพู ตำบลบริบูรณ์ ตำบลวังเพิ่ม ตำบลดงลาน ตำบลบ้านใหม่ ตำบลศรีสุข ตำบลภูห่าน ตำบลหนองแดง และตำบลช้างยาง) 3. กิ่งอำเภอหนองนาคำ
เขต 8	1. อำเภอหนองเรือ 2. อำเภอบ้านฝาง (ตำบลบ้านฝาง ตำบลป่ามะนาว ตำบลโนนซ้อง ตำบลหนองบัว ตำบลโคกงาม ตำบลป่าห้วยนัง) 3. อำเภอภูเวียง (ตำบลกุดขอนแก่น ตำบลสงเปือย และตำบลนาชุมแสง)
เขต 9	1. อำเภอพล (ตำบลเพ็กใหญ่ ตำบลลอมคอม ตำบลโคกสง่า ตำบลหนองมะเชื้อ ตำบลโนนข่า ตำบลเมืองพล ตำบลหนองแวง โสภพระ ตำบลโสกกนกเต็น และตำบลโจดหนองแก) 2. อำเภอชนบท (ตำบลห้วยแก และตำบลวังแสง) 3. อำเภอเวียงน้อย 4. อำเภอเวียงใหญ่
เขต 10	1. อำเภอหนองสองห้อง 2. อำเภอชนบท (ตำบลบ้านแท่น และตำบลโปแตง) 3. อำเภอชนบท (ตำบลป่าปอ) 4. อำเภอพล (ตำบลหัวทุ่ง ตำบลหนองแวงนางเป่า และตำบลเก่าจั่ว) 5. กิ่งอำเภอโนนศิลา 6. อำเภอเปือยน้อย
เขต 11	1. อำเภอบ้านไผ่ 2. กิ่งอำเภอบ้านแฮด 3. อำเภอชนบท (ตำบลชนบท ตำบลโนนพยอม ตำบลกุดเพ็ชร์ และตำบลศรีบุญเรือง)

- สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 42 คน แบ่งตามเขตเลือกตั้ง โดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้กำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ออกเป็น 42 เขตเลือกตั้ง ดังแสดงตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนสมาชิก	จำนวนเขตเลือกตั้ง	เขตเลือกตั้งที่	พื้นที่
เมืองขอนแก่น	9	9	1	เฉพาะพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น ดังนี้ (1) มหาวิทยาลัยขอนแก่น หมู่ที่ 16 (2) ชุมชนเทศบาลสามเหลี่ยม หมู่ที่ 16 (3) ชุมชนบ้านหนองแวง หมู่ที่ 14 (4) ชุมชนวัดป่าอศุขยาราหมู่ที่ .14 (5) ชุมชนหลังศูนย์ราชการ หมู่ที่ 13 - บริเวณแยกถนนหลังศูนย์ราชการตัดกับถนนมิตรภาพฝั่งทิศเหนือของถนนหลังศูนย์ราชการไปทางทิศตะวันออกจรดถนนกสิกรทุ่งสร้าง - บริเวณแยกถนนกสิกรทุ่งสร้างตัดกับถนนหลังศูนย์ราชการไปทางทิศเหนือจรดถนนจอมพล (6) ชุมชนคอนหญ้านาง หมู่ที่ 13 (7) ชุมชนบ้านโนนชัย หมู่ที่ 12
			2	เฉพาะพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น ดังนี้ (1) ถนนจอมพล ม.12 (2) ชุมชนศูนย์ราชการ ม.13 (3) ชุมชนถนนมิตรภาพฝั่งทิศตะวันออกตั้งแต่แยกถนนหลังศูนย์ราชการไปทางทิศใต้จรดถนนศรีจันทร์ (4) ถนนศรีจันทร์ ฝั่งทิศเหนือตั้งแต่แยกถนนมิตรภาพตัดกับถนนศรีจันทร์ไปทางทิศตะวันออกจรดถนนหน้าเมือง (5) ถนนหน้าเมือง ฝั่งทิศตะวันออก

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวน สมาชิกฯ	จำนวนเขต เลือกตั้ง	เขต เลือกตั้งที่	พื้นที่
				ตั้งแต่แยกถนนศรีจันทร์ไปทางทิศเหนือจรดถนนรัตนรมย์ (6) ถนนรัตนรมย์ ฝั่งทางทิศเหนือตั้งแต่แยกถนนหน้าเมืองไปทางทิศตะวันตกจรดคลองร่องเหมือง (7) คลองร่องเหมือง ฝั่งทิศเหนือตั้งแต่แยกถนนรัตนรมย์ตัดกับคลองร่องเหมืองเลียบตามคลองร่องเหมืองไปทางทิศตะวันออกจรดถนนชวนชื่น หมู่ที่ 4 (8) ตำบลในเมือง หมู่ที่ 4 ทั้งหมด (9) ชุมชนบ้านหนองใหญ่ หมู่ที่ 6
			3	เฉพาะพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น ดังนี้ (1) ชุมชนบ้านศรีฐาน หมู่ที่ 7 ทั้งหมด (2) ถนนมิตรภาพ ฝั่งทางทิศตะวันตก บริเวณตั้งแต่แยกถนนมิตรภาพตัดกับถนนมะลิวัลย์ไปทางทิศใต้ของถนนมิตรภาพจรดถนนศรีจันทร์ (3) ถนนศรีจันทร์ ฝั่งทางทิศใต้ตั้งแต่แยกถนนศรีจันทร์ไปทางทิศใต้จรดถนนรัตนรมย์ (4) ถนนหน้าเมือง ฝั่งทางทิศตะวันตก ตั้งแต่แยกถนนศรีจันทร์ไปทางทิศใต้จรดถนนรัตนรมย์ (5) ถนนรัตนรมย์ ฝั่งทางทิศใต้ ตั้งแต่แยกถนนหน้าเมืองไปทางทิศตะวันตกจรดคลองร่องเหมือง (6) คลองร่องเหมือง ฝั่งทางทิศใต้ตั้งแต่แยกถนนรัตนรมย์ตัดกับคลองร่องเหมืองเลียบตามคลองร่องเหมืองไปทางทิศตะวันออกจรดถนนชวนชื่น หมู่ที่ 1

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนสมาชิกฯ	จำนวนเขตเลือกตั้ง	เขตเลือกตั้งที่	พื้นที่
				(7) ชุมชนบ้านโนนทัน เฉพาะหมู่ที่ 1, 2 และหมู่ที่ 3 (8) ชุมชนแก่นนคร หมู่ที่ 17 (9) ชุมชนหนองวัด หมู่ที่ 17 (10) ชุมชนวุฒาราม หมู่ที่ 17 (11) ชุมชนสนามกีฬา ถนนเหล่านาคี (12) ชุมชนเคหะ (13) ชุมชนบ้านตูม (14) ชุมชนวัดกลาง (15) ชุมชนวัดธาตุ (16) ชุมชนหนองแขวงเมืองเก่า (17) ชุมชนเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
			4	อ.เมืองขอนแก่น (ตำบลบ้านเป็ด, ตำบลเมืองเก่า)
			5	อ.เมืองขอนแก่น (ตำบลบ้านหว้า, ตำบลดอนช้าง, ตำบลท่าพระ, ตำบลดอนหัน)
			6	อ.เมืองขอนแก่น (ตำบลบึงเนียม ตำบลพระลับ ตำบลโคกสี ตำบลหนองตูม)
			7	อ.เมืองขอนแก่น (ตำบลศิลา)
			8	อ.เมืองขอนแก่น (ตำบลสาวะถี ตำบลบ้านทุ่ม ตำบลแดงใหญ่)
			9	อ.เมืองขอนแก่น (ตำบลบ้านค้อ, ตำบลโนนทัน, ตำบลสำราญ)
			1	เทศบาลตำบลชุมแพ, ตำบลชุมแพ
			2	เทศบาลตำบลโคกสูงสัมพันธ์, ตำบลหนองเสาเล้า, ตำบลโนนอุดม, ตำบลข้าวเรียง, ตำบลไชยสอ, ตำบลหนองไผ่, ตำบลนาเพียง
ชุมแพ	3	3		

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวน สมาชิกฯ	จำนวนเขต เลือกตั้ง	เขต เลือกตั้งที่	พื้นที่
			3	เทศบาลตำบลโนนหัน, ตำบลหนองเจียด, ตำบลโนนท่อน, ตำบลวังหินลาด, ตำบลโนน สะอาด, ตำบลนาหนองทุ่ม
น้ำพอง	2	2	1	ตำบลสะอาด, ตำบลน้ำพอง, ตำบลกุดน้ำใส, ตำบลม่วงหวาน, ตำบลวังชัย, ตำบลหนองกุง เฉพาะหมู่ที่ 1, 6 และหมู่ที่ 10
			2	ตำบลพังทวย, ตำบลบัวเงิน, ตำบลทรายมูล, ตำบลท่ากระเสริม, ตำบลบัวใหญ่, ตำบลบ้าน ขาม, ตำบลหนองกุง เฉพาะหมู่ที่ 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9 และหมู่ที่ 11
สีชมพู	2	2	1	ตำบลสีชมพู, ตำบลวังเพิ่ม, ตำบลศรีสุข, ตำบลบริบูรณ์
			2	ตำบลนาจาน, ตำบลหนองแดง, ตำบลซำยาง, ตำบลภูห่าน, ตำบลบ้านใหม่, ตำบลดงลาน
หนองสองห้อง	2	2	1	ตำบลหนองสองห้อง, ตำบลดงเค็ง, ตำบล ตะกั่วป่า, ตำบลหนองไผ่ล้อม, ตำบลคอนคู๋
			2	ตำบลหนองเม็ก, ตำบลหันโจด, ตำบลโนน ธาตุ, ตำบลคอนดั่ง, ตำบลสีมชาด, ตำบล ลำโรง, ตำบลวังหิน
ภูเวียง	2	2	1	ตำบลนาชุมแสง, ตำบลสงเปือย, ตำบลหนอง กุงชนสาร, ตำบลกุดขอนแก่น, ตำบลหนอง กุงเชิน, ตำบลนาหว้า
			2	เทศบาลตำบลภูเวียง, ตำบลในเมือง, ตำบล เขาน้อย, ตำบลภูเวียง, ตำบลดินดำ, ตำบล บ้านเรือ, ตำบลห้วยทอง, ตำบลทุ่งชมพู, ตำบลเมืองเก่าพัฒนา
พล	2	2	1	เขตเทศบาลเมืองเมืองพล, ตำบลเก่าจิว, ตำบล เพ็กใหญ่, ตำบลหัวทุ่ง, ตำบลหนองแวงนาง เป้า, ตำบลลอมคอม

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวน สมาชิกฯ	จำนวนเขต เลือกตั้ง	เขต เลือกตั้งที่	พื้นที่
			2	ตำบลโจดหนองแก, ตำบลโสกนกเต็น, ตำบลเมืองพล, ตำบลโนนข่า, ตำบลหนองแขวงโสกพระ, ตำบลหนองมะเขือ, ตำบลโคกสง่า
บ้านไผ่	2	2	1	เฉพาะพื้นที่ในเขตเทศบาล ดังนี้ (1) ตำบลบ้านไผ่ (2) ตำบลในเมือง เฉพาะหมู่ที่ 1 เฉพาะพื้นที่นอกเขตเทศบาล ดังนี้ (1) ตำบลหินตั้ง (2) ตำบลบ้านลาน (3) ตำบลแคนเหนือ (4) ตำบลป่าปอ (5) ตำบลหนองน้ำใส
หนองเรือ	2	2	1	เทศบาลตำบลหนองเรือ, เทศบาลตำบลดอนโมง, ตำบลหนองเรือ, ตำบลโนนทอง, ตำบลโนนทัน, ตำบลบ้านกง, ตำบลบ้านฝ้อ
			2	เทศบาลตำบลหนองแก, ตำบลจระเข้, ตำบลบ้านเม็ง, ตำบลกุดกว้าง, ตำบลโนนสะอาด, ตำบลยางคำ
อุบลรัตน์	1	1		ทุกตำบล
กระนวน	1	1		ทุกตำบล
แวงใหญ่	1	1		ทุกตำบล
แวงน้อย	1	1		ทุกตำบล
มัญจาคีรี	1	1		ทุกตำบล
ภูผาม่าน	1	1		ทุกตำบล
พระยืน	1	1		ทุกตำบล
เปือยน้อย	1	1		ทุกตำบล
บ้านฝาง	1	1		ทุกตำบล
ชนบท	1	1		ทุกตำบล
เขาสวนกวาง	1	1		ทุกตำบล
กิ่ง อ.หนองนาคำ	1	1		ทุกตำบล

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวน สมาชิกฯ	จำนวนเขต เลือกตั้ง	เขต เลือกตั้งที่	พื้นที่
กิ่ง อ.บ้านแฮด	1	1		ทุกตำบล
กิ่ง อ.โนนศิลา	1	1		ทุกตำบล
กิ่ง อ.ชำสูง	1	1		ทุกตำบล
กิ่ง อ.โคกโพธิ์ไชย	1	1		ทุกตำบล

6. เศรษฐกิจจังหวัด

➤ ผลิตภัณฑ์มวลรวม ปี 2547 จังหวัดขอนแก่นมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ (Gross Provincial Product : GPP) ในราคาประจำปี มีมูลค่า 92,081 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2546 จำนวน 8,916 ล้านบาท อัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 4.6 โดยสาขาอุตสาหกรรม มีมูลค่าการผลิตสูงสุดเท่ากับ 28,361 ล้านบาท รองลงมาคือ สาขาการขนส่งและการขายปลีก และสาขาเกษตรกรรม มีมูลค่าเท่ากับ 16,339 และ 10,859 ล้านบาท ตามลำดับ

➤ มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อคน ในปี 2547 รายได้ประชากร/คน/ปีในจังหวัดขอนแก่น เฉลี่ย 55,210 บาท สูงเป็นลำดับที่ 1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นลำดับที่ 38 ของประเทศ

ตารางที่ 7 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์ ตามราคาตลาด จำแนกตามสาขาการผลิต จังหวัดขอนแก่น

พ.ศ. 2540-2547

(หน่วย : ล้านบาท)

สาขาการผลิต	2540 (1997)	2541 (1998)	2542 (1999)	2543 (2000)	2544 (2001)	2545 (2002)	2546 (2003)	2547P (2004)
ผลิตภัณฑ์จังหวัด	70,501	68,900	67,056	66,453	67,826	74,325	83,165	92,081
มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อคน (บาท)	40,574	39,381	38,062	37,565	38,914	43,273	49,134	55,210
ประชากร (1,000 คน)	1,738	1,750	1,762	1,769	1,743	1,718	1,693	1,668
ภาคเกษตร	6,560	7,218	6,671	6,778	7,871	8,369	10,088	10,859
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	6,332	6,857	6,219	6,414	7,441	8,025	9,615	10,384
การประมง	228	361	453	364	430	344	472	475
ภาคนอกเกษตร	63,941	61,683	60,385	59,675	59,955	65,956	73,077	81,222
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	2,135	2,464	2,451	2,436	2,352	2,272	2,105	1,827
การผลิตอุตสาหกรรม	17,612	16,925	19,454	18,375	17,187	20,409	24,513	28,361
การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	1,351	1,599	1,432	1,485	1,472	1,507	1,578	1,792
การก่อสร้าง	6,269	3,145	4,231	3,858	3,991	4,334	4,785	4,977
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์								
จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	13,822	13,570	11,140	11,282	11,954	13,608	14,958	16,339
โรงแรมและภัตตาคาร	1,524	1,165	1,363	1,489	1,389	1,588	1,571	1,837
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	3,854	3,344	3,803	3,699	3,970	3,966	4,089	4,417
ตัวกลางทางการเงิน	4,198	5,806	2,478	1,920	1,889	2,112	2,321	2,660
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ	2,196	2,192	2,251	2,282	2,290	2,394	2,429	2,498
การบริหารราชการแผ่นดินและการป้องกันประเทศ								
รวมทั้งการประกันสังคม	3,072	3,269	3,549	3,909	4,082	4,524	4,733	5,350
การศึกษา	5,695	5,808	5,814	6,327	6,464	6,557	7,222	8,047
การบริการด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	1,825	2,030	2,035	2,214	2,482	2,201	2,260	2,491
การให้บริการชุมชน สังคม และการบริการส่วนบุคคลอื่นๆ	267	240	262	278	310	361	385	493
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	121	125	122	121	124	124	128	132

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

6.1 อุตสาหกรรม

1) อุตสาหกรรมทั่วไป

สาขาอุตสาหกรรมของจังหวัดขอนแก่น มีการขยายตัวในอัตราที่สูงอย่างต่อเนื่อง และเพิ่ม
ความสำคัญต่อเศรษฐกิจของจังหวัดมากขึ้นเป็นลำดับ ประเภทของอุตสาหกรรมก็ได้เริ่มปรับเปลี่ยนจาก

อุตสาหกรรมเกษตร มาเป็นอุตสาหกรรมวิศวกร แม้จะมีโรงงานขนาดใหญ่อยู่บ้าง แต่ส่วนใหญ่ยังเป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดกลางที่มีการจ้างแรงงานในท้องถิ่นสูง

โรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนประกอบกิจการในจังหวัดขอนแก่น ปี 2547 มีจำนวนทั้งสิ้น 4,609 โรงงาน จำนวนเงินลงทุนทั้งสิ้น 52,726 ล้านบาท มีการจ้างแรงงาน รวม 39,457 คน ดังนี้

อุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดเล็ก (เงินทุนต่ำกว่า 10 ล้านบาท) โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่ยังเป็นขนาดเล็ก โรงงานประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบทางการเกษตร เช่น โรงสีข้าว โรงงานมันเส้น ซึ่งตั้งกระจายอยู่ตามแหล่งวัตถุดิบในชุมชนชนบทและเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ นอกจากเป็นโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารและเครื่องคั้น ซึ่งกระจุกตัวอยู่ตามชุมชนเมืองที่สำคัญ เช่น อำเภอเมือง ชุมแพ และบ้านไผ่ ส่วนอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ วัสดุก่อสร้าง เครื่องเรือน ช่อมสร้าง ยานยนต์ขนส่งกระจายตัวอยู่แทบทุกอำเภอ

2) อุตสาหกรรมขนาดกลาง (เงินทุน 10- 100 ล้านบาท)

จังหวัดขอนแก่นมีโรงงานขนาดกลางที่สำคัญได้แก่ โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า ทอแหวน ฟอกหนัง แป้งมัน เครื่องจักรกลการเกษตร โรงงานขนาดกลางส่วนใหญ่ตั้งอยู่ตามแนวถนนมิตรภาพ ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมสายหลักของภูมิภาคและกระจุกตัวอยู่ตามศูนย์กลาง และชุมชนใหญ่ของจังหวัด เนื่องจากความสะดวกด้านการคมนาคมขนส่ง การรวบรวมวัตถุดิบ การกระจายสินค้าไปสู่แหล่งตลาด และการจัดการด้านแรงงาน เช่น อำเภอเมือง อำเภอบ้านไผ่ และอำเภอชุมแพ

3) อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ (เงินทุนมากกว่า 100 ล้านบาท)

จังหวัดขอนแก่นมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่สำคัญได้แก่ โรงงานเยื่อกระดาษ โรงงานน้ำตาล โรงงานสุรา โรงงานผลิตไม้อัดจากขาน้อย โรงงานขนาดใหญ่ มักจะตั้งอยู่ใกล้เส้นทางแผ่นดินหมายเลข 2 (มิตรภาพ) เพื่อความสะดวกในการรวบรวมวัตถุดิบ และขนถ่ายสินค้าออกไปยังภูมิภาคอื่นในปริมาณมาก และตั้งอยู่ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำในปริมาณมากพอ เช่น อำเภอน้ำพอง

4) อุตสาหกรรมในครัวเรือน

อุตสาหกรรมในครัวเรือนของจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่เป็นประเภทหัตถกรรม ที่ทำภายในที่อยู่อาศัย และเป็นกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกครัวเรือนและกลุ่มครัวเรือนในหมู่บ้าน อุตสาหกรรมในครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์จากผ้า เช่น ผ้าไหม เส้นไหม และหมอนขิด นอกจากนี้ก็เป็นผลิตภัณฑ์จักสาน ผลิตภัณฑ์จากไม้ และเครื่องปั้นดินเผา ระยะเวลาในการผลิตอุตสาหกรรมในครัวเรือนของจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่จะผลิตในช่วงที่เว้นว่างจากการเกษตร ซึ่งถือเป็นอาชีพเสริม การจำหน่ายจะมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อถึงหมู่บ้าน และชาวบ้านจัดจำหน่ายเองทั่วไป

6.2 แรงงาน

จากการสำรวจข้อมูลกำลังแรงงานในจังหวัดขอนแก่น ณ เดือนสิงหาคม 2548 มีประชากรที่เป็นกำลังแรงงาน 871,580 คน กำลังแรงงานมีงานทำ 834,624 คน ไม่มีงานทำ 23,052 คน รอดูฤดูแล้ง 12,634 คน แรงงานภาคเกษตรมีจำนวนมาก รองลงมา คือ ภาคพาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม

ด้านการจ้างงานในจังหวัดขอนแก่น มีแรงงานได้รับสวัสดิการประกันสังคม ณ เดือนกันยายน 2548 จำนวน 251,963 คน ผู้ประกันตนเหล่านี้ได้รับสิทธิประโยชน์ 6 กรณี คือ กรณีเจ็บป่วย คลอดบุตร ทูพลภาพ ตาย สงเคราะห์บุตร และชราภาพ ส่วนกองทุนเงินทดแทนจะได้รับการคุ้มครองกรณีประสบอุบัติเหตุ เจ็บป่วย และเสียชีวิต

6.3 ด้านเกษตรกรรม

การเกษตรเป็นอาชีพหลักของจังหวัดขอนแก่น มีประชากรในชนบทจำนวน 1,320,061 คน คิดเป็นร้อยละ 75.8 ของประชากรทั้งจังหวัด โดยมีครอบครัวที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมาณร้อยละ 55.27 ของครอบครัวทั้งหมด มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรประมาณร้อยละ 60.94 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยแยกเป็น 3 ด้าน คือ

1) ด้านกสิกรรม

พืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้หลักให้แก่เกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ข้าว นํ้าปะหลัง อ้อยโรงงาน ส่วนพืชที่ทำรายได้รองลงมาได้แก่ ถั่วเหลือง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเขียวฝัมนั้ ไม้ผล ไม้ยืนต้น ผัก และการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม โดยปีเพาะปลูก 2546/2547 ผลผลิตข้าวนาปี 888,867 ตัน (เฉลี่ยต่อไร่ 409 กก.) ผลผลิตข้าวนาปรัง 55,198 ตัน (เฉลี่ยต่อไร่ 609 กก.)

2) ด้านปศุสัตว์

จังหวัดขอนแก่น เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการเลี้ยงโค-กระบือ อย่างหนาแน่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปี 2548 มีโค 291,219 ตัว แหล่งที่เลี้ยงมากอยู่ในเขตอำเภอมัญจาคีรี พล บ้านไผ่ และหนองสองห้อง ส่วนกระบือ มีเลี้ยงจำนวน 48,117 ตัว ท้องที่ที่เลี้ยงกระบือหนาแน่นที่สุดอยู่ในอำเภอหนองสองห้อง ภูเวียง เมือง บ้านไผ่ สำหรับการเลี้ยงสุกรมี 212,395 ตัว เลี้ยงมากที่อำเภอบ้านไผ่ น้ำพอง เมืองฯ และหนองเรือ

การเลี้ยงสัตว์ปีก ไก่เนื้อ และไก่ไข่ ผลิตโดยเกษตรกรในสัญญาของบริษัทอาหารสัตว์หรือฟาร์มขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นเอเย่นต์ของบริษัทฟาร์มไก่ขนาดใหญ่ อยู่ในท้องที่อำเภอพล หนองเรือ และเมือง ปี 2548 มีการเลี้ยงไก่ 4.28 ล้านตัว และเป็ด 155,232 ตัว

◇ โคนม

เขตที่มีการเลี้ยงโคนมหนาแน่นของจังหวัด คือเขตพื้นที่อำเภอด้านทิศเหนือ ได้แก่ อำเภออุบลรัตน์ เขาสวนกว้าง กระนวน น้ำพอง และอำเภอเมืองขอนแก่น และมีเกษตรกรรายย่อยอีกเล็กน้อย กระจายอยู่ในพื้นที่กิ่งอำเภอบ้านแฮด อำเภอบ้านไผ่ ชนบท มัญจาคีรี และเวียงใหญ่ เนื่องจากพื้นที่เหล่านี้มีปริมาณน้ำฝนที่ค่อนข้างสูง และพื้นที่ส่วนหนึ่งอยู่ในเขตชลประทาน โดยมีเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในปัจจุบัน 483 ราย (มกราคม 2546) พื้นที่อำเภอเมืองมีการเลี้ยงหนาแน่นที่สุด 210 ราย รองลงมาคืออำเภอน้ำพอง 106 ราย

◇ โคเนื้อ

การเลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดขอนแก่น มีการเลี้ยงหนาแน่นในพื้นที่กลุ่มอำเภอด้านทิศใต้ของจังหวัดซึ่งเป็นเขตที่ค่อนข้างแห้งแล้ง ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีต่ำ ได้แก่ พื้นที่อำเภอบ้านไผ่ พล ชนบท มัญจาคีรี และหนองสองห้อง และนอกนั้นมีการเลี้ยงกระจายในทุกอำเภอ โดยมี โคเนื้อจำนวน 279,872 ตัว ผู้เลี้ยง 41,850 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.14 ของจำนวนเกษตรกร

◇ ไก่พื้นเมือง

การเลี้ยงไก่พื้นเมืองในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น กระจายอยู่ในทุกอำเภอ ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงแบบหลังบ้าน ปล่อยให้หากินตามธรรมชาติ และมีการเสริมอาหารบ้างเป็นบางครั้ง มีเพียงบางส่วนที่มีการพัฒนาการเลี้ยงดูที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดการด้านคอก โรงเรือน อาหารหรือการให้วัคซีนป้องกันโรค หรือกลุ่มที่เลี้ยงเป็นไก่ชน ซึ่งจากการสำรวจของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น พบว่าไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงอยู่ในพื้นที่จังหวัด มีประมาณปีละ 1,965,000 ตัว

ในปี 2547 เกิดการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก เป็นเหตุต้องกำจัดสัตว์ปีกที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคไข้หวัดนก จำนวน 809,297 ตัว เป็นไก่พื้นเมือง จำนวน 261,515 ตัว คิดเป็นร้อยละ 32.32 (ข้อมูล ณ วันที่ 24 ก.พ.2547)

3. ด้านการประมง

จังหวัดขอนแก่นมีการเลี้ยงปลากระจายในทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ มีบ่อทั้งหมด 47,175 บ่อ ผู้เลี้ยงปลา จำนวน 46,884 คน ผลผลิต 3,804,675 กิโลกรัม มูลค่า 4,717,513 บาท

◇ ปลาน้ำจืด

ปลาเป็นสัตว์น้ำจืดที่เป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดขอนแก่น ในปี 2546 มีผลผลิตรวมประมาณ 9,064.49 ตัน โดยเป็นผลผลิตจากการจับจากแหล่งน้ำธรรมชาติ จำนวน 5,259 ตัน เป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง จำนวน 3,804 ตัน ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงที่เพิ่มขึ้นจะเป็นผลผลิตจากการเลี้ยงปลาในกระชัง ซึ่งประชาชนได้หันมาทำการเลี้ยงปลาในกระชังเพิ่มมากขึ้น

4. ด้านชลประทาน

แหล่งน้ำชลประทานตามโครงการขนาดต่าง ๆ 15 แห่ง แยกเป็นโครงการขนาดกลาง 14 แห่ง มีพื้นที่รองรับน้ำฝน 2,331.62 ตร.กม. มีพื้นที่ชลประทานทั้งสิ้น 39,006 ไร่ มีโครงการชลประทานขนาดใหญ่ 1 แห่ง คือโครงการน้ำพอง-หนองหาว โดยท่อน้ำจากเขื่อนอุบลรัตน์ ความจุ 2,263.6 ล้านลูกบาศก์เมตร มีพื้นที่ชลประทาน 257,000 ไร่ รวมชลประทาน 15 แห่ง มีพื้นที่รับน้ำฝนรวมทั้งหมด 2,331.62 ตร.กม. มีสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าทั้งหมด 105 สถานี พื้นที่โครงการ 262,116 ไร่ พื้นที่ส่งน้ำ 199,420 ไร่ และมีพื้นที่ชลประทาน รวม 296,006 ไร่

5. เขื่อนอุบลรัตน์

ตั้งอยู่ที่ตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ อำเภออุบลรัตน์ ห่างจากตัวเมืองขอนแก่น 50 กิโลเมตร ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ขอนแก่น - อุดรธานี) สร้างปิดกั้นลำน้ำพองบริเวณพองหนีบ เมื่อปี พ.ศ. 2507 ความกว้างสันเขื่อน 6 เมตร ฐานเขื่อนกว้าง 125 เมตร ความสูงของเขื่อน 188.10 เมตร ความยาวสันเขื่อน 885 เมตร ปริมาตรตัวเขื่อน 580,000 ลบ.ม. ความจุที่ระดับเก็บกักปกติ 2,263.6 ลบ.ม. งบประมาณ 557 ล้านบาท ก่อสร้างแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2508 ผลิตพลังงานไฟฟ้าเฉลี่ยปีละ 56.1 ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง และสร้างอาชีพการประมงแก่ราษฎรกว่า 4,800 ครอบครัว นอกจากนี้ยังช่วยเกษตรกรที่อยู่บริเวณใกล้เคียง สามารถทำการเกษตรได้เพิ่มขึ้น 300,000 ไร่ รวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าอุบลรัตน์ราชกัญญา ทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อนอุบลรัตน์ เมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ.2509

6. การสหกรณ์

จังหวัดขอนแก่น มีสหกรณ์ทั้งสิ้น 191 สหกรณ์ สมาชิก 262,929 คน แยกเป็น

- สหกรณ์ภาคการเกษตร 140 สหกรณ์ สมาชิก 196,904 คน (สหกรณ์การเกษตร 137 สหกรณ์ สมาชิก 196,431 คน/การประมง 1 สหกรณ์ สมาชิก 47 คน และสหกรณ์นิคม 2 สหกรณ์ สมาชิก 426 คน)

- สหกรณ์นอกภาคการเกษตร 51 สหกรณ์ สมาชิก 66,025 คน (สหกรณ์ออมทรัพย์ 33 สหกรณ์ สมาชิก 42,200 คน / สหกรณ์ร้านค้า 8 สหกรณ์ สมาชิก 19,541 คน และสหกรณ์บริการ 10 สหกรณ์ สมาชิก 4,284 คน)

6.4 ด้านการเงินและการธนาคาร

ภาคการเงิน ธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดขอนแก่น ปี 2546 มีสาขาทั้งสิ้น 65 สำนักงาน (รวมสาขาย่อย) มียอดเงินฝากคงค้าง 40,613 ล้านบาท ส่วนสินเชื่อคงค้าง 34,104 ล้านบาท เป็นผลจากธนาคารพาณิชย์มีการแข่งขันกันให้สินเชื่อเพื่อการบริโภคอุปโภคส่วนบุคคลในการซื้อที่อยู่อาศัยมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ธนาคารพาณิชย์ยังคงมีความเข้มงวดในการให้สินเชื่อเชื่อรายใหม่ เนื่องจากยังเกรงปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จะเพิ่มขึ้นอีก

6.5 การค้าและบริการ

- (1) โรงแรม 56 แห่ง (ห้องพักรวมกว่า 3,617 ห้อง)
- (2) สถานีบริการน้ำมัน ประกอบด้วย สถานีบริการ 222 แห่ง คลังน้ำมัน 4 แห่ง สถานีบริการก๊าซ 2 แห่ง สถานีบรรจุก๊าซหุงต้ม 8 แห่ง และคลังก๊าซ 3 แห่ง
- (3) ศูนย์การค้าขนาดใหญ่ 4 ศูนย์ แม็กโคร เทสโกโลดส์ บิ๊กซี และโอเอซิสพลาซ่า สำหรับศูนย์การค้าขนาดกลางมี 2 แห่งคือห้างสรรพสินค้าเฟรนด์ชิปพลาซ่า และเซ็นทรัล

6.6 การคลังองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

(1) รายรับ ในระหว่างปี 2546 – 2548 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีรายรับเพิ่มขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่อง ตามตารางที่ 8 จะเห็นว่า ปี 2546 มีรายได้จำนวน 373,560,802.59 บาท ในปี 2547 มีรายรับ จำนวน 614,558,583.91 บาท เพิ่มขึ้นจากปี 2546 จำนวน 240,997,781.32 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.21 และในปี 2548 เพิ่มขึ้นจากปี 2547 มีจำนวน 721,760,901.31 บาท เพิ่มขึ้นจากปี 2547 จำนวน 107,202,317.40 คิดเป็นร้อยละ 14.85

สำหรับประมาณการรายรับในปี 2549 มีรายรับจำนวน 574,000,000 บาท ลดลงจากปี 2548 จำนวน 147,760,901.31 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.47 เนื่องจากประมาณการรายรับในปี 2549 ยังไม่ได้รวมเงินอุดหนุนทั่วไป (ไม่ตราข้อบัญญัติ) และประมาณการรายรับในปี 2550 มีจำนวน 550,000,000 บาท ลดลงจากปี 2549 จำนวน 24,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.18 เนื่องจากประมาณการรายได้จากการจัดเก็บภาษีค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน และภาษีบำรุงน้ำมัน มีประมาณการลดลงจากปี 2548 ดังแสดงตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงประมาณการรายรับขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ระหว่างปี 2546 - 2550

หมวด/ประเภท	ประมาณการ รายรับ	ประมาณการ รายรับ	รับจริง		
	ปี 2550	ปี 2549	ปี 2548	ปี 2547	ปี 2546
1. หมวดภาษีอากร	-				
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม พ.ร.บ. องค์การฯ	50,000,000.00	45,000,000.00	43,098,085.12	45,264,329.00	48,645,206.95
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม 1 ใน 9	-	-	-	4,210,901.06	51,241,826.25
- ภาษีมูลค่าเพิ่มตาม พ.ร.บ. แพนฯ	60,000,000.00	40,000,000.00	71,972,051.97	19,553,707.47	58,120,488.88
- ภาษีธุรกิจเฉพาะ	-	-	-	-	-
- ภาษีค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน	250,330,000.00	260,000,000.00	231,824,273.20	260,753,216.71	75,297,153.90
- ภาษีสุรา	-	-	-	-	-
- ภาษีสรรพสามิต	-	-	-	-	-
- ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม	40,000,000.00	40,000,000.00	34,788,820.19	45,610,135.96	57,849,789.98
- ค่าภาคหลวงแร่	1,400,000.00	1,400,000.00	404,839.81	1,359,144.28	1,482,851.23
- ภาษีบำรุงองค์การฯจากน้ำมัน	3,500,000.00	4,200,000.00	3,774,501.84	4,056,624.64	3,826,674.13
- ภาษีบำรุงองค์การฯ จากยาสูบ	20,000,000.00	56,220,000.00	34,331,738.58	35,097,264.52	29,833,479.74
รวมหมวดภาษีอากร	425,230,000.00	446,820,000.00	420,194,310.71	415,905,323.64	326,297,471.06
2. หมวดค่าธรรมเนียม	-				
- ค่าธรรมเนียมบริการห้องจอดรถ	8,500,000.00	-	-	-	-
- ค่าธรรมเนียมและค่าเช่าเครื่องจักรกล	50,000.00	50,000.00	33,000.00	40,400.00	38,400.00
- ค่าใบอนุญาตตามกฎหมายที่ดิน มาตรา 9	60,000.00	50,000.00	80,000.00	32,000.00	48,000.00
- ค่าธรรมเนียมผู้พักในโรงแรม	250,000.00	250,000.00	231,847.80	235,944.00	207,675.90
- ค่าปรับผิดสัญญาจ้าง	1,000,000.00	500,000.00	559,087.00	370,387.00	127,738.00
- ค่าธรรมเนียมตรวจสอบคุณภาพวัสดุ	30,000.00	-	-	53,300.00	78,710.00
- ค่าธรรมเนียมการใช้น้ำประปาบาดาล	30,000.00	30,000.00	22,186.50	28,256.50	28,944.70
- ค่าธรรมเนียมสมัครรับเลือกตั้ง	20,000.00	20,000.00	88,000.00	520,000.00	-
รวมหมวดค่าธรรมเนียม	9,940,000.00	900,000.00	1,014,121.30	1,280,287.50	529,468.60
3. หมวดรายได้จากทรัพย์สิน	-				
- ค่าเช่าสถานีนขนส่งติดตั้งป้ายโฆษณา	300,000.00	-	-	-	-
- ค่าบริการห้องสุขาสถานีนขนส่ง	1,200,000.00	-	-	-	-
- ค่าเช่าสถานที่	200,000.00	100,000.00	156,500.00	38,300.00	68,300.00
- ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	800,000.00	500,000.00	597,352.32	403,694.77	767,575.44
รวมหมวดรายได้จากทรัพย์สิน	2,500,000.00	600,000.00	753,852.32	441,994.77	835,875.44

หมวด/ประเภท	ประมาณการ รายรับ	ประมาณการ รายรับ	รับจริง		
	ปี 2550	ปี 2549	ปี 2548	ปี 2547	ปี 2546
4.หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด	-				
- ค่าขายแบบแปลนหรือรายละเอียด	2,000,000.00	1,500,000.00	1,831,400.00	1,471,350.00	755,100.00
- ค่ารายได้เบ็ดเตล็ด	30,000.00	30,000.00	1,233,490.98	180.00	1,033.31
รวมหมวดรายได้เบ็ดเตล็ด	2,030,000.00	1,530,000.00	3,064,890.98	1,471,530.00	756,133.31
5.หมวดรายได้จากทุน					
- ค่าขายทอดตลาดทรัพย์สิน	300,000.00	150,000.00	154,520.00	73,210.00	455,645.00
รวมหมวดรายได้จากทุน	300,000.00	150,000.00	154,520.00	73,210.00	455,645.00
รวมประมาณการรายได้	440,000,000.00	450,000,000.00	425,181,695.31	419,172,345.91	328,874,593.41
6.เงินอุดหนุนทั่วไป(ตราซื้อบัญชี)	110,000,000.00	124,000,000.00	159,751,206.00	-	31,426,709.00
7.เงินอุดหนุนทั่วไป(ไม่ตราซื้อบัญชี)	-	-	136,828,000.00	94,895,824.00	-
8.เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	-	-	-	100,490,414.00	13,259,500.18
รวมประมาณการรายรับทั้งสิ้น	550,000,000.00	574,000,000.00	721,760,901.31	614,558,583.91	373,560,802.59
รวมทั้งสิ้น	550,000,000.00	574,000,000.00	721,760,901.31	614,558,583.91	373,560,802.59

ตารางที่ 9 แสดงรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ระหว่างปี 2546 - 2549

หมวดรายจ่าย	ประมาณการ รายจ่าย 2549	รายจ่ายจริงประจำปี		
		ปี 2548	ปี 2547	ปี 2546
หมวดเงินบกลาง	32,991,000.00	79,797,526.44	37,346,529.00	9,773,636.60
หมวดเงินเดือน	33,461,210.00	27,701,045.20	21,904,530.84	17,949,435.44
หมวดค่าจ้างประจำ	6,898,640.00	6,151,875.48	5,722,386.45	5,277,840.00
หมวดค่าจ้างชั่วคราว	3,889,480.00	266,000.00	-	-
หมวดค่าตอบแทน	14,595,720.00	12,809,344.35	5,867,951.19	6,528,244.13
หมวดค่าใช้สอย	55,780,240.00	45,445,619.29	26,505,102.18	17,400,726.71
หมวดค่าวัสดุ	7,812,900.00	11,749,047.69	8,419,199.62	11,816,706.60
หมวดสาธารณูปโภค	3,050,000.00	2,648,180.03	1,796,658.23	1,472,163.49
หมวดเงินอุดหนุน	30,532,000.00	42,245,611.30	15,616,965.18	39,320,906.16
หมวดรายจ่ายอื่น	103,164,000.00	60,060,579.28	33,963,097.09	16,043,776.00
หมวดครุภัณฑ์	13,665,010.00	11,290,538.00	4,609,220.00	32,041,838.00
หมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	268,128,100.00	331,538,988.00	45,504,670.00	140,021,570.00
รวมจ่ายทั้งสิ้น	573,968,300.00	631,704,355.06	207,256,309.78	297,646,843.13

(2) รายจ่าย ตามตารางที่ 9 จะเห็นว่ารายจ่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ระหว่างปี 2546 – 2548 มีจำนวนเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา โดยในปี 2548 มีรายจ่ายมากที่สุด ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2547 ถึง 3 เท่า โดยมีรายจ่ายในปี 2548 จำนวน 631,704,355.06 บาท เพิ่มจากปี 2547 จำนวน 424,448,045.28 บาท สำหรับในปี 2549 มีประมาณการรายจ่าย จำนวน 573,968,300 บาท ลดลงจากจากปี 2548 เหลือจำนวน 57,736,055.06 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.14 เนื่องจากในปี 2549 มีประมาณการรายรับลดลง จึงส่งผลให้รายจ่ายในปี 2549 ลดลงตามไปด้วย

» ประเด็นปัญหาสำคัญ

1. **ปัญหากัญแห้ง** จังหวัดขอนแก่นประสบปัญหากัญแห้งเป็นประจำทุกปี ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภค และการเกษตร ซึ่งสามารถแบ่งมีพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง 4 ระดับ คือ
 - 1) พื้นที่เสี่ยงภัยสูง เนื้อที่ประมาณ 1,846,409 ไร่ หรือร้อยละ 27.8 ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่อยู่ด้านทิศใต้ของอำเภอเมืองขอนแก่น ทิศใต้ของอำเภอบ้านฝาง และอำเภอหนองเรือ ทิศตะวันตกของอำเภอพระยืน และครอบคลุมพื้นที่เกือบทั้งหมดของอำเภอมัญจาคีรี ชนบท แวงน้อย แวงใหญ่ พล กิ่ง อ.โคกโพธิ์ไชย กิ่ง อ.โนนศิลา และบางส่วนของพื้นที่อำเภอบ้านไผ่ หนองสองห้อง และเปือยน้อย
 - 2) พื้นที่เสี่ยงภัยปานกลาง เนื้อที่ประมาณ 3,554,170 ไร่ หรือร้อยละ 53.5 ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่กระจายอยู่ทั่วทั้งจังหวัด
 - 3) พื้นที่เสี่ยงภัยน้อย เนื้อที่ประมาณ 149,626 ไร่ หรือร้อยละ 2.3 ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่อยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด ในเขตพื้นที่อำเภอภูเวียง ภูผาม่าน และชุมแพ
 - 4) พื้นที่เสี่ยงภัยน้อยที่สุด มีเนื้อที่ประมาณ 1,073,329 ไร่ หรือร้อยละ 16.1 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ส่วนใหญ่อยู่ในเขตบริเวณพื้นที่โครงการชลประทานหนองหาว และบริเวณใกล้เคียงกับลำน้ำและแหล่งน้ำหลัก
2. **ปัญหาดินเค็ม** พื้นที่ที่ประสบปัญหาดินเค็ม มีประมาณ 2 ล้านไร่ หรือร้อยละ 29.4 ของพื้นที่จังหวัด โดยมีพื้นที่ดินเค็มอยู่ในเขตอำเภอด้านตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นที่ราบลุ่มลำน้าชิง ได้แก่อ.เมืองขอนแก่น อ.บ้านฝาง อ.พระยืน อ.ชนบท อ.บ้านไผ่ อ.มัญจาคีรี อ.พล อ.หนองสองห้อง กิ่ง อ.บ้านแฮด กิ่ง อ.โนนศิลา และ อ.เปือยน้อย โดยเป็นดินเค็มระดับเล็กน้อยถึงปานกลางประมาณ 1.9 ล้านไร่ และระดับมากถึงมากที่สุดประมาณ 0.1 ล้านไร่ นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่สูงที่มีชั้นหินเกลือรองรับอยู่ด้านล่างกระจายอยู่ในเขตอำเภอต่าง ๆ ได้แก่ อ.บ้านฝาง อ.เมืองขอนแก่น อ.แวงน้อย อ.พล อ.หนองสองห้อง อ.น้ำพอง และ กิ่ง อ.ซำสูง ทำให้ไม่สามารถทำการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. **ปัญหาความยากจน** จากข้อมูล จปฐ. ปี 2549 จังหวัดขอนแก่น มีจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 20,000 บาท/คน/ปี ประมาณ 4,586 ครัวเรือน ดังแสดงตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนครัวเรือนและประชากรยกจรรยาหมู่บ้าน ปี 2549 จังหวัดขอนแก่น
(ข้อมูล จปฐ. ปี 2549)

ลำดับ ที่	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	หมู่ ที่	จำนวน ครัวเรือน	จำนวน ประชากร
1	เมืองขอนแก่น	ลำราญ	โนนสว่าง	11	41	162
2	เมืองขอนแก่น	ท่าพระ	หนองแวง	12	156	675
3	บ้านฝาง	หนองบัว	นาโพธิ์	2	58	256
4	บ้านฝาง	ป่าหวายน้ำ	โนนสะอาด	6	126	667
5	บ้านฝาง	โนนฆ้อง	สร้างแก้ว	1	144	580
6	บ้านฝาง	โนนฆ้อง	หินตั้ง	7	92	420
7	หนองเรือ	โนนทอง	ไผ่	11	37	161
8	ชุมแพ	โนนหัน	หนองม่วง	7	143	575
9	ชุมแพ	หนองไผ่	โนนสะอาด	7	122	549
10	ชุมแพ	หนองไผ่	พรสวรรค์	9	55	200
11	ชุมแพ	หนองไผ่	วังหูกวาง	12	84	391
12	ชุมแพ	หนองไผ่	ใหม่คำ	15	40	164
13	ชุมแพ	นาเพียง	เหมือดแอ่	4	108	548
14	ชุมแพ	นาเพียง	อาจสามารถ	8	85	325
15	ชุมแพ	นาเพียง	สัมภ	10	33	118
16	พล	เมืองพล	ท่าหลวง	4	79	277
17	พล	โจดหนองแก	หนองหัว	4	118	505
18	พล	โจดหนองแก	ประดู่	6	26	114
19	พล	โจดหนองแก	หนองแกคำ	14	98	425
20	พล	เก่าจั่ว	คันทาด	4	53	187
21	พล	เก่าจั่ว	ชัยมงคล	5	74	303
22	พล	เก่าจั่ว	โนนสะอาด	6	56	237
23	พล	หนองแวงโสภพระ	หนองแปน	4	64	245
24	พล	หนองแวงโสภพระ	โนนชาด	6	133	575
25	พล	หนองแวงโสภพระ	หลักด่าน	9	48	245
26	พล	หนองแวงโสภพระ	โคกกรุง	11	76	314
27	พล	หนองแวงโสภพระ	หนองหญ้าปล้อง	12	57	206
28	พล	หนองแวงนางเป่า	ห้วยค้อ	2	181	756

ลำดับ ที่	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	หมู่ ที่	จำนวน ครัวเรือน	จำนวน ประชากร
29	พล	หนองแวงนางเป่า	หนองนาดี	3	54	250
30	พล	หนองแวงนางเป่า	หนองตานา	4	74	402
31	พล	หนองแวงนางเป่า	ฝาผนัง	5	92	460
32	พล	หนองแวงนางเป่า	ฮ้อยหอย	6	142	563
33	พล	หนองแวงนางเป่า	หนองม่วงน้อย	7	107	548
34	พล	หนองแวงนางเป่า	นานิคม	8	98	524
35	พล	หนองแวงนางเป่า	ห้วยค้อน้อย	9	60	270
36	พล	หนองแวงนางเป่า	โคกเสนห์	13	40	183
37	พล	หัวทุ่ง	ป่าดัว	3	49	222
38	พล	หัวทุ่ง	หนองฉันทพล	6	89	343
39	แวงน้อย	แวงน้อย	โนนชีเหล็ก	11	20	73
40	หนองสองห้อง	ดอนตู	หนองไผ่น้อย	4	139	567
41	หนองสองห้อง	ดอนตู	โนนสะอาด	6	117	505
42	หนองสองห้อง	หนองไผ่ล้อม	หนองกุงสว่าง	3	89	378
43	หนองสองห้อง	หนองไผ่ล้อม	หนองหวาย	5	59	193
44	หนองสองห้อง	หนองไผ่ล้อม	สวองใหม่	8	98	384
45	มัญจาคีรี	คำแคน	คำแคนใต้	1	112	467
46	มัญจาคีรี	คำแคน	หนองขาม	10	118	434
47	มัญจาคีรี	คำแคน	คำแคนใต้	12	92	397
48	ชนบท	ชนบท	คุ้มศิริไทย์	4	18	80
49	ภูผาม่าน	วังสวาบ	หนองเหี้ยว	3	74	332
50	ภูผาม่าน	วังสวาบ	เขาวง	5	49	207
51	ภูผาม่าน	วังสวาบ	ฝายตาสวน	8	60	257
52	ภูผาม่าน	วังสวาบ	โนนเตาเหล็ก	10	57	288
53	กิ่งอำเภอโคกโพธิ์ไชย	ชัยสมบุญ	โนนสว่าง	8	49	244
54	กิ่งอำเภอโนนศิลา	หนองปลาหมอ	หนองกุง	1	113	362
55	กิ่งอำเภอโนนศิลา	บ้านหัน	หนองน้ำขุนเหนือ	8	86	363
56	กิ่งอำเภอโนนศิลา	บ้านหัน	กุดหลง	14	44	194

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดขอนแก่น

4. สภาพปัญหาตามผลการวิเคราะห์ข้อมูล กชช.2ค ปี 2548

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา ตามข้อมูล กชช.2 ค ปี 2548 ของจังหวัดขอนแก่น พบว่า มีหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับหนึ่ง 3 หมู่บ้าน อันดับสอง 384 หมู่บ้าน อันดับสาม จำนวน 1,742 หมู่บ้าน โดยจำแนกสภาพปัญหาตามตัวชี้วัด ในการจัดเก็บข้อมูลจากจำนวนราษฎร 1,008,012 คน จำนวนครัวเรือน 241,529 ครัวเรือน ในทั้งหมด 2,129 หมู่บ้าน ดังแสดงตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 สภาพปัญหา จำแนกตามตัวชี้วัด ระดับจังหวัด ปี 2548 ของจังหวัดขอนแก่น

ตัวชี้วัด	มีปัญหาหนัก		มีปัญหาปานกลาง		มีปัญหาน้อย/ไม่มี	
	หมู่บ้าน	ร้อยละ	หมู่บ้าน	ร้อยละ	หมู่บ้าน	ร้อยละ
ด้านโครงสร้าง						
1. ถนน	125	5.9	1,133	53.2	869	40.8
2. น้ำกิน	56	2.6	211	9.9	1,862	87.5
3. น้ำใช้	50	2.3	190	8.9	1,889	88.7
4. น้ำเพื่อการเกษตร	609	28.6	1,079	50.7	330	15.5
5. ไฟฟ้า	15	0.7	45	2.1	2,069	97.2
6. การมีที่ดินทำกิน	351	16.5	585	27.5	1,193	56.0
7. การติดต่อสื่อสาร	20	0.9	493	23.2	1,616	75.9
ด้านการประกอบอาชีพและมิ้งงานทำ						
8. การมีงานทำ	118	5.5	407	19.1	1,604	75.3
9. การทำงานในสถานประกอบการ	42	2.0	34	1.6	90	4.2
10. ผลผลิตจากการทำนา	269	12.6	655	30.8	827	38.8
11. ผลผลิตจากการทำไร่	400	18.8	155	7.3	310	14.6
12. ผลผลิตจากการทำเกษตรอื่น ๆ	292	13.7	142	6.7	41	1.9
13. การประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน	186	8.7	8	0.4	12	0.6
14. การได้รับประโยชน์จากการมีสถานที่ท่องเที่ยว	126	5.9	16	0.8	99	4.7
ด้านสุขภาพและอนามัย						
15. ความปลอดภัยในการทำงาน	126	5.9	282	13.2	1,721	80.8
16. การป้องกันโรคติดต่อ	113	5.3	80	3.8	1,936	90.9
17. การกีฬา	1,006	47.3	843	39.6	280	13.2
18. การปลอดยาเสพติด	-	-	64	3.0	2,058	96.7
ด้านความรู้และการศึกษา						
19. ระดับการศึกษาของประชาชน	159	7.5	609	28.6	1,360	63.9
20. อัตราการเรียนรู้ของประชาชน	106	5.0	5	0.2	1,449	68.1
21. การได้รับการศึกษา	318	14.9	184	8.6	1,627	76.4

ตัวชี้วัด	มีปัญหาหนัก		มีปัญหาปานกลาง		ปัญหาน้อย/ไม่มี	
	หมู่บ้าน	ร้อยละ	หมู่บ้าน	ร้อยละ	หมู่บ้าน	ร้อยละ
ด้านความเข้มแข็งของชุมชน						
22. การเรียนรู้โดยชุมชน	1,344	63.1	115	5.4	670	31.5
23. การได้รับการคุ้มครองทางสังคม	189	8.9	1,170	55.0	762	35.8
24. การมีส่วนร่วมของชุมชน	43	2.0	8	0.4	2,078	97.6
25. การรวมกลุ่มของประชาชน	50	2.3	198	9.3	1,881	88.4
26. การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของชุมชน	754	35.4	194	9.1	1,181	55.5
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						
27. คุณภาพของดิน	1,100	51.7	405	19.0	609	28.6
28. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	185	8.5	1,304	61.2	7	0.3
29. การปลูกป่าหรือไม้ยืนต้น	25	1.2	188	8.8	267	12.5
30. การจัดการสภาพสิ่งแวดล้อม	30	1.4	29	1.4	1,366	64.2

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (ข้อมูล กชช 2 ค ปี 2548)

หมายเหตุ

1. หมู่บ้านที่ “มีปัญหาหนัก” หมายถึงหมู่บ้านที่ได้คะแนนในตัวชี้วัดนั้น ๆ 1 คะแนน
หมู่บ้านที่ “มีปัญหาปานกลาง” ได้คะแนนตัวชี้วัดนั้น ๆ 2 คะแนน และหมู่บ้านที่
“ปัญหาน้อย/ไม่มี” ได้คะแนนตัวชี้วัดนั้น ๆ 3 คะแนน
2. ระดับการพัฒนาหมู่บ้าน กำหนดตามคะแนนตัวชี้วัดที่ได้ 1 คะแนน โดย
“หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 1” เป็นหมู่บ้านที่มีตัวชี้วัดที่ได้คะแนน 1 ทั้งหมด 11-30 ตัวชี้วัด
“หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 2” เป็นหมู่บ้านที่มีตัวชี้วัดที่ได้คะแนน 1 ทั้งหมด 6-10 ตัวชี้วัด
“หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3” เป็นหมู่บ้านที่มีตัวชี้วัดที่ได้คะแนน 1 ทั้งหมด 0-5 ตัวชี้วัด

ส่วนที่ 3

สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่นในปีที่ผ่านมา

1. การประเมินสถานการณ์การพัฒนา

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และศักยภาพการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ทั้งภายในและภายนอก สรุปสถานการณ์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ดังนี้

▶▶ จุดแข็ง (Strengths)

1. เป็นองค์กรท้องถิ่นขนาดใหญ่ ที่สามารถกำหนดนโยบาย แนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล และการเงินการคลัง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง
2. มีบุคลากรและเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ครบถ้วน หลากหลาย (ครุ คลัง ช่าง หมอ)
3. โครงสร้างการบริหารงาน ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารแยกกันอย่างชัดเจน (ในทางนิตินัย) ทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ
4. เป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด สามารถเชื่อมโยงการปฏิบัติสู่ชุมชนได้อย่างเห็นผลที่ชัดเจน
5. ตั้งอยู่ในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางการพัฒนาในหลาย ๆ ด้านของภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านการศึกษา โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาด้านการสาธารณสุข และยังเป็นที่ตั้งของส่วนราชการทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถาบันการเงิน องค์กรธุรกิจ ที่พร้อมจะให้การส่งเสริม และสนับสนุนต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นในอนาคตต่อไป
10. มีเอกลักษณ์เฉพาะด้าน ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ศาสนาโบราณสถาน และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่น และสามารถพัฒนาเพื่อสร้างรายได้ด้านการท่องเที่ยวให้แก่ท้องถิ่นได้

▶▶ จุดอ่อน (Weaknesses)

1. บุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบการบริการสมัยใหม่ ที่มีเทคนิคและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาเกี่ยวข้อง รวมทั้งขาดประสบการณ์ และทักษะในการปฏิบัติงานที่ต้องใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการปฏิบัติงาน
2. ขาดการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคและการเกษตร โดยเฉพาะพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งในที่สูงและบริเวณตอนใต้ของจังหวัด

3. การบริหารจัดการและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างองค์กรท้องถิ่น ภาคประชาชน และส่วนราชการยังขาดความคล่องตัว

►► โอกาส (Opportunity)

1. นโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสถานะทางการคลังที่เข้มแข็ง มั่นคง มีอิสระด้านการเงิน การคลัง และป้องกันการทุจริตให้ท้องถิ่นไทยใสสะอาด
2. นโยบายการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 ทำให้บทบาท ภารกิจ หน้าที่ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดชัดเจนมากขึ้น
3. นโยบายการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น (พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542, พ.ร.ฎ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546) ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปรับบทบาท ภารกิจ หน้าที่ และพัฒนาระบบการบริหารงานของท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ ให้มีความเข้มแข็ง และมีระบบการบริหารจัดการที่ดี

►► ภัยคุกคาม (Threats)

1. ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นในระดับต่ำมาก และรับบทบาทหน้าที่ของประชาชนในการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน้อย
2. รัฐไม่สามารถถ่ายโอนงบประมาณมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตามแผน พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ร้อยละ 20 ในปีงบประมาณ 2544 และเพิ่มเป็นร้อยละ 35 ในปีงบประมาณ 2549 ทำให้การพัฒนาของท้องถิ่นในบางเรื่องต้องหยุดชะงัก
3. ความไม่ชัดเจนของการประสานงานและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น
4. การแบ่งภาระหน้าที่ความรับผิดชอบโดยพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ชัดเจนระหว่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล
5. ปัญหาดินเสื่อมบางพื้นที่ เนื่องจากโครงสร้างชั้นหินเกลือในดิน ในพื้นที่ดอนใต้ของจังหวัด ประมาณ 2 ล้านไร่ หรือร้อยละ 29.4 ของพื้นที่จังหวัด ทำให้ไม่สามารถทำการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
7. ปัญหาสังคมที่เพิ่มขึ้นตามการเพิ่มของประชากรแฝงที่เข้ามาอาศัยในชุมชนเมือง
8. ประสพภัยธรรมชาติเป็นประจำทุกปี เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง
9. ปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและการทำลายสิ่งแวดล้อมในเขตเมืองที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ปริมาณขยะ ปัญหาน้ำเน่าเสีย และปัญหามลพิษทางอากาศมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อสุขภาพของประชาชนในเขตเมือง

2. การประเมินผลการพัฒนาที่ผ่านมา

2.1 ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาประจำปีงบประมาณ 2548 และ 2549

การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นตามแผนพัฒนาประจำปี 2548 และ 2549 มีการนำแผนพัฒนาไปสู่การดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 61.77 และ 82.97 ตามลำดับ ดังแสดงตามตารางที่ 11 และตารางที่ 12 ได้เปรียบเทียบจำนวนโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาและที่ดำเนินการระหว่างปี 2548 และปี 2549 เพื่อให้เห็นแนวโน้มของการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ใน 7 ประเด็นยุทธศาสตร์

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นกับการดำเนินงานตามแผนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548

ยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนา	จำนวนโครงการ		ร้อยละ	จำนวนงบประมาณ(บาท)		ร้อยละ
	ตามแผน	ตามข้อบัญญัติ		ตามแผน	ตามข้อบัญญัติ	
1. การแก้ไขปัญหาความยากจน						
1.1 การเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนจนในด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้		80	41.45		92,016,100	
1.2 การเสริมความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจรากหญ้า		-		-		
1.3 พัฒนาระบบคุ้มครองทางสังคมแก่คนยากจนและผู้ด้อยโอกาสและบริการพื้นฐานของรัฐ		1	0.52	-	100,000	
1.4 ยกระดับคุณภาพชีวิตคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสด้านสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิต และเข้าถึงบริการด้านสังคมอื่น ๆ		-		-	-	
รวม	193	81	41.97	190,783,099	92,116,100	48.28
2. การพัฒนาเมืองและชนบทอย่างยั่งยืน						
2.1 การส่งเสริมและจัดทำผังเมืองทุกระดับ		1	0.24		960,000	0.18
2.2 การพัฒนาเพื่อยกระดับโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง		194	46.19		181,826,600	34.72
2.3 การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณสุขปึกและสาธารณสุขการ						
2.4 การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน		6	1.43		2,550,000	0.49
2.5 การป้องกันการแก้ไขปัญหาหยาเสพผิด		1	0.24		10,000,000	1.91
รวม	420	202	48.10	523,719,164	195,336,600	37.30

ยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนา	จำนวนโครงการ		ร้อยละ	จำนวนงบประมาณ(บาท)		ร้อยละ
	ตามแผน	ตามข้อบัญญัติ		ตามแผน	ตามข้อบัญญัติ	
3.การพัฒนาการสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ						
3.1 การสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านการเกษตร		1	20.00		500,000	21.74
3.2 การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์และสินค้า SMEs		-		-		
3.3 การสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านอุตสาหกรรม		-		-		
3.4 การสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านการค้า การบริการ และการส่งออก		-		-		
รวม	5	1	20.00	2,300,000	500,000	21.74
4. การพัฒนาทุนมนุษย์						
4.1 การยกระดับการศึกษา ความรู้ และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงและเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้		11	13.41		49,255,530	62.91
4.2 การรักษา ฟื้นฟู และเสริมสร้างทุนทางสังคมที่ดี		1	1.22		150,000	0.19
4.3 การพัฒนาศักยภาพกำลังแรงงาน		-		-		
4.4 การเสริมสร้างสุขภาพอนามัยให้สมบูรณ์ และมีหลักประกันสุขภาพทุกกลุ่มอายุ		8	9.76		31,366,500	40.06
รวม	82	20	24.39	78,300,405	80,772,030	103.16
5. การจัดระบบการบริหารจัดการ						
5.1 สร้างเสริมระบบการบริหารจัดการกิจการบ้านเมืองที่ดี		10	6.90		29,057,300	19.00
5.2 การบริหารจัดการการเงิน การคลังและงบประมาณ		104	71.72		220,079,530	143.88
5.3 การพัฒนาระบบการเมือง การปกครอง		-		-		
รวม	145	114	78.62	152,963,738	249,136,830	162.87
6. การสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว						
6.1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว		4	16.00		5,777,000	10.28
6.2 การพัฒนาระบบบริการด้านการท่องเที่ยว และการรักษาความปลอดภัย		-		-		
6.3 พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยว		1	4.00		100,000	0.18
รวม	25	5	20.00	56,206,500	5,877,000	10.46
7. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						
7.1 สงวนอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์ โดยการบริหารจัดการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ ภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชนและยึดหลักการธรรมาภิบาล		9	21.43		12,295,450	26.30

ยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนา	จำนวนโครงการ		ร้อยละ	จำนวนงบประมาณ(บาท)		ร้อยละ
	ตามแผน	ตามข้อบัญญัติ		ตามแผน	ตามข้อบัญญัติ	
7.2 การฟื้นฟูและรักษาสภาพแวดล้อมชุมชน ศิลปวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยว		5	11.90		2,000,000	4.28
7.3 ป้องกัน บำบัด ฟื้นฟู และลดมลพิษจากชุมชน อุตสาหกรรม สถานประกอบการเกษตรกรรม และการคมนาคมขนส่ง		3	7.14		8,304,550	17.76
7.4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนา ที่ยั่งยืน		2	4.76		2,900,000	6.20
รวม	42	19	45.24	46,755,000	25,500,000	54.54
รวมทั้ง 7 ยุทธศาสตร์	912	442	48.46	1,051,027,906	649,238,560	61.77

**ตารางที่ 13 เปรียบเทียบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นกับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2549
(1 ตุลาคม 2548 - 31 พฤษภาคม 2549)**

ยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนา	ตามแผนพัฒนาปี 2549		การนำไปสู่การปฏิบัติ						รวมทั้งสิ้น			
			ข้อบัญญัติปี 49		เงินอุดหนุน		เงินสะสม					
	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	จำนวนโครงการ	ร้อยละ	งบประมาณ	ร้อยละ
1. การแก้ไขปัญหาความยากจน	195	262,134,903	99	106,102,000	62	74,591,500	22	18,753,000	183	20.77	199,446,500	15.14
1.1 การเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนจนในด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้	184	246,652,903	89	91,899,600	62	74,591,500	22	18,753,000	173		185,244,100	
1.2 การสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจรากหญ้า	3	12,400,000	2	13,370,400	-	-	-	-	2		13,370,400	
1.3 พัฒนาระบบคุ้มครองทางสังคมแก่คนยากจนและผู้ด้อยโอกาสและการบริการพื้นฐานของรัฐ	8	3,082,000	8	832,000	-	-	-	-	8		832,000	
1.4 ยกระดับคุณภาพชีวิตคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสด้านสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิต และเข้าถึงการบริการด้านสังคมอื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
1.5 ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่เอื้อต่อการแก้ไขปัญหาความยากจนที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
2. การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน	490	659,440,190	169	203,272,100	156	205,315,000	50	52,184,000	375	42.57	460,771,100	34.98
2.1 การส่งเสริมและจัดทำผังเมืองทุกระดับ	1	450,000	1	450,000					1		450,000	
2.2 การพัฒนาเพื่อยกระดับโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง	478	649,620,190	167	202,723,100	156	205,315,000	50	52,184,000	373		460,222,100	
2.3 การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ	1	500,000	-	-	-	-	-	-	-		-	
2.4 การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	6	1,330,000	-	-	-	-	-	-	-		-	
2.5 การป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสฟติด	4	7,540,000	1	99,000	-	-	-	-	1		99,000	
3. การสร้างศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจ	7	24,497,000			1	1,999,000	-	-	1	0.11	1,999,000	0.35
3.1 การสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านการเกษตร	1	5,000,000		-		-	-	-	-		-	
3.2 การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และสินค้า SMEs	4	4,249,000			1	1,999,000	-	-	1		1,999,000	
3.3 การสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านอุตสาหกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
3.4 การสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านการค้า การบริการ และการส่งออก	2	15,248,000							-		-	
4. การพัฒนาทุนมนุษย์	37	115,505,000	36	90,279,000	-	-	-	-	36	4.09	90,279,000	15.95
4.1 การยกระดับการศึกษา ความรู้ และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ให้มีความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงและเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้	23	69,315,000	23	53,045,000	-	-	-	-	23		53,045,000	
4.2 การรักษา ฟื้นฟู และเสริมสร้างทุนทางสังคมที่ดี	4	8,250,000	3	2,394,000	-	-	-	-	3		2,394,000	
4.3 การพัฒนาศักยภาพกำลังแรงงาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
4.4 การเสริมสร้างสุขภาพอนามัยให้สมบูรณ์ และมีหลักประกันสุขภาพทุกกลุ่มอายุ	10	37,940,000	10	34,840,000	-	-	-	-	10		34,840,000	
5. การจัดระบบการบริหารจัดการ	123	196,585,876	121	152,066,200	-	-	1	5,280,000	122	13.5	157,346,200	27.79
5.1 สร้างเสริมระบบการบริหารจัดการกิจการบ้านเมืองที่ดีในทุกระดับ	12	9,442,375	11	14,731,600			1	5,280,000	12		20,011,600	
5.2 การบริหารจัดการการเงิน การคลัง และงบประมาณ	107	186,543,501	107	135,234,600	-	-	-	-	107		135,234,600	
5.3 การพัฒนาระบบการเมืองการปกครอง	4	600,000	3	2,100,000	-	-	-	-	3		2,100,000	
6. การสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	9	36,086,000	2	1,100,000	1	1,998,000	2	3,398,000	5	0.57	6,496,000	1.15
6.1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	7	35,186,000	1	1,000,000	1	1,998,000	2	3,398,000	4		6,396,000	
6.2 การพัฒนาระบบบริการด้านการท่องเที่ยวและการรักษาความปลอดภัย	-	-		-		-		-	-		-	
6.3 พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยว	2	900,000	1	100,000					1		100,000	
7. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	20	22,946,000	13	13,346,000	1	1,000,000	-	-	15	1.7	14,346,000	2.53
7.1 สงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์	7	6,100,000	4	6,150,000					4		6,150,000	
7.2 การฟื้นฟูและรักษาสภาพแวดล้อมชุมชน ศิลปวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยว	6	10,996,000	3	2,496,000	1	1,000,000	-	-	4		3,496,000	
7.3 ป้องกัน บำบัด ฟื้นฟู และลดมลพิษจากชุมชน อุตสาหกรรม สถานประกอบการ เกษตรกรรม และการคมนาคมขนส่ง	5	4,900,000	5	4,500,000	-	-	-	-	5		4,500,000	
7.4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	2	950,000	1	200,000	-	-	-	-	1		200,000	
รวม	881	1,317,194,969	438	566,165,300	220	284,903,500	73	79,615,000	731	82.97	930,683,800	70.66

ตามตารางที่ 11 และ 12 หากพิจารณาจำนวนโครงการตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ระหว่างปี 2548 และปี 2549 จะเห็นว่าแผนการพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีจำนวนโครงการลดลง คือ ในปี 2548 มีจำนวน 912 โครงการ ปี 2549 มีจำนวน 881 โครงการ โดยในปี 248 มีโครงการที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ จำนวนทั้งสิ้น 442 โครงการ งบประมาณ 649,238,560 บาท ปี 2549 มีโครงการที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ จำนวนทั้งสิ้น 438 โครงการ งบประมาณ 566,165,300 บาท (เฉพาะโครงการตามข้อบัญญัติ)

อย่างไรก็ตาม หากดูโครงสร้างของจำนวนโครงการและงบประมาณตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้ง 7 ประเด็นยุทธศาสตร์แล้ว จะเห็นว่าประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองและชนบทอย่างยั่งยืน และการแก้ไขปัญหาความยากจน ยังมีจำนวนโครงการและงบประมาณที่มากกว่าประเด็นยุทธศาสตร์อื่น ๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาที่สอดคล้องและตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความยากจน และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดขอนแก่น ที่มุ่งเน้นพัฒนาขอนแก่นให้เป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งและพัฒนาให้เป็น Logistics ของภูมิภาค

2.2 ผลการประเมินประสิทธิผลของแผนพัฒนาประจำปี 2548

การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ตามแผนพัฒนาประจำปี 2548 มีแผนพัฒนาครอบคลุมทั้ง 7 ประเด็นยุทธศาสตร์ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตจังหวัดขอนแก่นให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น โดยมุ่งการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ของประชาชนควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบการให้บริการสาธารณะและเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อให้การพัฒนาตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนในระดับพื้นที่ได้อย่างแท้จริง และสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งผลการประเมินประสิทธิผลของแผนพัฒนาประจำปี 2548 ทั้ง 7 ประเด็นยุทธศาสตร์ สรุปได้ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การแก้ไขปัญหาความยากจน มุ่งการพัฒนาเพื่อลดจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท ตามเกณฑ์ จปฐ. โครงการพัฒนาส่วนใหญ่จะมุ่งการส่งเสริมการประกอบอาชีพแก่ประชาชนและเกษตรกร เพื่อเพิ่มศักยภาพและโอกาสในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน และการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อให้สามารถกักเก็บน้ำไว้เพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ และอุปโภคบริโภค รวมตลอดถึงการจัดหาบ่อน้ำประปาไร่นาให้แก่เกษตรกร เพื่อส่งเสริมการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง อันจะเป็นลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ ให้กับเกษตรกรให้สามารถดำรงวิถีชีวิตได้อย่างยั่งยืน

โครงการตามแผนพัฒนาในประเด็นยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจน ปี 2548 มีทั้งหมด 193 โครงการ ได้รับการจัดสรรงบประมาณดำเนินการ จำนวน 81 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 41.97 ของจำนวนโครงการทั้งหมดในประเด็นยุทธศาสตร์ งบประมาณดำเนินการรวม 92,116,100 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.28

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาเมืองและชนบทอย่างยั่งยืน การพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองและชนบทอย่างยั่งยืน ในปี 2548 มุ่งการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบโครงการข่ายการคมนาคมขนส่ง การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพระบบความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และการแก้ไขปัญหาเสียดัดเพื่อพัฒนาให้ขอนแก่นเป็นเมืองน่าอยู่ โดยมีโครงการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด รวมทั้งถนนเข้าสู่แหล่งเกษตรกรรม เพื่อรองรับการพัฒนาเมืองขอนแก่นให้เป็น Logistics ซึ่งผลการพัฒนาทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกในด้านการสัญจรไป-มา และขนส่งลำเลียงผลผลิตทางการเกษตรได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ยิ่งขึ้น

โครงการตามแผนพัฒนาในประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองและชนบทอย่างยั่งยืน ปี 2548 มีทั้งหมด 420 โครงการ ได้รับการจัดสรรงบประมาณดำเนินการ จำนวน 202 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 48.10 ของจำนวนโครงการตามประเด็นยุทธศาสตร์ โดยมีจำนวนโครงการพัฒนาที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามแนวทางการพัฒนาเพื่อยกระดับโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง มากเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 46.19 และแนวทางการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ร้อยละ 1.43 งบประมาณดำเนินการรวม จำนวน 195,336,600 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.30 ของงบประมาณตามแผนพัฒนาทั้งหมดในประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การพัฒนาตามยุทธศาสตร์การสร้างศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ในปี 2548 มีการพัฒนาน้อยมากเมื่อเทียบกับการพัฒนาในประเด็นยุทธศาสตร์อื่น ๆ ทั้ง 7 ยุทธศาสตร์ เนื่องจากการพัฒนาด้านนี้มีหน่วยงานรับผิดชอบหลักในระดับจังหวัดดำเนินการอยู่แล้วหลายหน่วยงาน ทั้ง สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นต้น โดยในปี 2548 มีจำนวนโครงการตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นทั้งหมด 5 โครงการ ได้รับการจัดสรรงบประมาณดำเนินการ เพียง 1 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 20.00 ของจำนวนโครงการตามประเด็นยุทธศาสตร์ โดยโครงการพัฒนาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ดำเนินการคือ การส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาทุนมนุษย์ การพัฒนาตามประเด็นยุทธศาสตร์นี้ มุ่งการพัฒนาเพื่อยกระดับการศึกษา และการพัฒนาด้านสาธารณสุข เพื่อเสริมสร้างสุขภาพพลานามัยของประชาชนให้มีความแข็งแรง มีภูมิป้องกันโรค และได้รับบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึง โดยมีจำนวนโครงการตามแผนพัฒนาทั้งหมด จำนวน 82 โครงการ ได้รับการจัดสรรงบประมาณดำเนินการ จำนวน 20 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 24.39 ของจำนวนโครงการตามประเด็นยุทธศาสตร์ มีโครงการที่สำคัญ คือ โครงการสานฝันสู่มหาวิทยาลัย เพื่อเพิ่มโอกาสให้แก่เด็กนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีโอกาส

ในการเตรียมความพร้อมในการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมทั้งการจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้กับสถานศึกษาในเขตจังหวัดขอนแก่น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดระบบการบริหารจัดการ การพัฒนาตามประเด็นยุทธศาสตร์การจัดระบบการบริหารจัดการ มุ่งการพัฒนาเพื่อให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีความเป็นเลิศในด้านการบริหารจัดการ โดยการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ การให้บริการ และการบริหารจัดการ การเงิน การคลัง และงบประมาณ ให้มีประสิทธิภาพ สามารถบริการประชาชนด้วยความเป็นธรรม สะดวก รวดเร็ว มีการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยการจัดตั้งประชาคมท้องถิ่น และจัดเวทีประชาคมท้องถิ่น เพื่อรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ให้ถูกต้องเหมาะสม และเป็นธรรม เพื่อพัฒนารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ให้เพียงพอต่อการนำมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น

โครงการตามแผนพัฒนาฯ ประจำปี 2548 ของยุทธศาสตร์การจัดระบบบริหารจัดการ มีทั้งหมด 145 โครงการ ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการ จำนวน 114 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 78.62 ของจำนวนโครงการตามประเด็นยุทธศาสตร์ และเป็นยุทธศาสตร์ที่ได้รับอนุมัติโครงการมากเป็นอันดับสอง รองจากยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองและชนบทอย่างยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 การสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาด้านนี้มุ่งการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดขอนแก่น ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยว และการให้บริการและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น โดยมีจำนวนโครงการตามแผนพัฒนาฯ ทั้งหมด 25 โครงการ ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการ จำนวน 5 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 20.00 ของจำนวนโครงการตามประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 7 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งการพัฒนาเพื่อจัดการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม รวมทั้งการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น เพื่อให้ขอนแก่นเป็นเมืองน่าอยู่ โดยมีโครงการตามแผนพัฒนาฯ ทั้งหมด จำนวน 42 โครงการ ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการ จำนวน 19 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 45.24 ของจำนวนโครงการตามประเด็นยุทธศาสตร์ โดยมีโครงการที่สำคัญคือ การก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบผสมผสานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยได้มีการจัดอบรมและเดินทางไปทัศนศึกษาดูงานด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่ที่จะดำเนินการก่อสร้างโรงงานขยะฯ นอกจากนี้แล้ว ยังได้จัดทำโครงการธนาคารขยะวัสดุรีไซเคิล โดยจัดตั้งธนาคารขยะในโรงเรียนในเขต

จังหวัดขอนแก่น จำนวน 50 โรงเรียน เพื่อให้เยาวชนได้ตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม และรู้จักวิธีการคัดแยกขยะซึ่งเป็นการลดปริมาณขยะที่จะต้องนำไปกำจัดได้อีกทางหนึ่ง รวมทั้งยังเป็นการสร้างรายได้ในการนำขยะรีไซเคิลมาจำหน่ายให้กับเด็กนักเรียนและประชาชนอีกด้วย

ส่วนที่ 4

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา สำหรับเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ในระยะ 5 ปี (พ.ศ.2548 – 2552) โดยมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแนวทางการพัฒนาในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

▶▶ วิสัยทัศน์ (Vision)

“ภายในปี 2552 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีความเป็นเลิศด้านการบริหารจัดการ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”

▶▶ พันธกิจ (Mission)

1. ส่งเสริมการศึกษา การกีฬา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ได้มาตรฐานและทั่วถึง
3. ส่งเสริมอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. ส่งเสริมและพัฒนาสังคมให้น่าอยู่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
5. ส่งเสริมและพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจให้สมบูรณ์

▶▶ จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

1. พัฒนาค้นทั้งร่างกายจิตใจ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
2. พัฒนารายได้และส่งเสริมอาชีพของประชาชนให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจแบบพอเพียง
3. พัฒนาเมืองการบริหารและการปกครองท้องถิ่นให้เข้มแข็งและโดดเด่น เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาท้องถิ่น
4. พัฒนา พื้นฟู อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งศิลปะวัฒนธรรมจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. พัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ เพื่อเป็นศูนย์กลางของการพัฒนากองการปกครองส่วนท้องถิ่นในภูมิภาค
6. มุ่งเน้นด้านการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
7. ส่งเสริมและสนับสนุนการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น
8. พัฒนาด้านสาธารณสุขปโภคนาสาธารณสุขการทุกประเภท

▶▶ ประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา (Strategic Issues)

▶ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การแก้ไขปัญหาความยากจน

เป้าหมายการพัฒนา

1. ลดจำนวนคนจนลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี โดยให้การสนับสนุนในการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน และหมู่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.
2. สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ในพื้นที่ชนบท ในเมืองอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
3. สนับสนุนให้ทุกคนในสังคมได้รับโอกาสเชิงโครงสร้างด้านเศรษฐกิจสังคมและระบบกลไกต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาของคนยากจน สิทธิ และเป็นธรรมในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง และชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น

แนวทางพัฒนาและมาตรการการพัฒนา

1. การเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนจนในด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้

- 1.1 ปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาความยากจนตามนโยบายของรัฐและภารกิจความช่วยเหลืออื่น ๆ ให้กระจายถึงคนจนอย่างทั่วถึง
- 1.2 ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชน
- 1.3 สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนระดับรากหญ้าอย่างครบวงจร
- 1.4 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการผลิตทางการเกษตร

2. การสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจรากหญ้า

- 2.1 การพัฒนาการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.2 การส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งทุน
- 2.3 การส่งเสริมการเข้าถึงการบริการของรัฐ
- 2.4 การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มคนยากจน
- 2.5 การพัฒนาอาชีพการเกษตรตามศักยภาพและความเหมาะสมของพื้นที่ของกลุ่มคนจน โดยเชื่อมโยงกับองค์กรที่เข้มแข็ง
- 2.6 พัฒนาอาชีพกลุ่มคนยากจน โดยการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมให้เข้าถึงกลุ่มคนจนและผู้ด้อยโอกาสตามสภาพปัญหาและความต้องการ

3 พัฒนาระบบคุ้มครองทางสังคมแก่คนยากจน และผู้ด้อยโอกาสและการบริการพื้นฐานของรัฐ

- 3.1 จัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศกลุ่มคนจนและผู้ด้อยโอกาส
- 3.2 ปรับปรุงประสิทธิภาพระบบบริการพื้นฐานของรัฐให้เข้าถึงกลุ่มคนจนและผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึง
- 3.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการของชุมชน

3.4 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือและสร้างความเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชนให้มีประสิทธิภาพ

3.5 ส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีบทบาทในการจัดสวัสดิการสังคมที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของคนจนและผู้ด้อยโอกาส

4. ยกระดับคุณภาพชีวิตคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสด้านสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิต และเข้าถึงการบริการด้านสังคมอื่น ๆ

4.1 พัฒนาการศึกษาศึกษาและพัฒนาทักษะของเด็กและเยาวชนจากครอบครัวยากจนควบคู่กับการพัฒนามาตรฐานอุดหนุนทางการศึกษาในพื้นที่ยากจน

4.2 สร้างความเชื่อมโยงของการพัฒนาชนบทและชุมชนเมืองให้มีความสัมพันธ์เกื้อกูลกัน และเกิดความสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม

4.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้รับความคุ้มครองด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ และได้รับบริการตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

5. ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่เอื้อต่อการแก้ไขปัญหาความยากจนที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน

5.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำ “แผนชุมชน” ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความชัดเจนของกลุ่มเป้าหมายคนจนและผู้ด้อยโอกาสในแต่ละพื้นที่และดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจน

5.2 ส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทขององค์กรชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชนด้านพัฒนาอาชีพเพื่อพัฒนาไปสู่การรวมกลุ่มจัดตั้งเครือข่ายในรูปแบบขององค์กรเกษตรกรและระบบสหกรณ์

5.3 เพิ่มขีดความสามารถและสนับสนุนการทำงานของแกนนำอาสาต่าง ๆ ของชุมชนในการช่วยเหลือบรรเทาภาระงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

5.4 ปรับกระบวนการทัศน์ของบุคลากรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนให้ร่วมกันแก้ปัญหาคความยากจนอย่างเป็นเอกภาพ

5.5 ปรับปรุงระบบการพัฒนาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยกำหนดตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรมในการประเมินผลงาน

► ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนา

1. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและประชาสังคมระดับต่าง ๆ ให้มีความมั่นคงทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีระบบการบริหารจัดการที่ดีให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านและชุมชน

2. มีการพัฒนาชุมชนและเมืองให้น่าอยู่ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านและชุมชน โดยมุ่งพัฒนาเพื่อความอยู่ดีมีสุขของ ประชาชน และการพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน **ปลอดภัยจากอาชญากรรม สุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ และปราศจากยาเสพติด**

3. พัฒนาจังหวัดให้มีความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นศูนย์กลางการค้า การบริการ และการขนส่ง ในภูมิภาค และอนุภาคอินโดจีน

แนวทางและมาตรการการพัฒนา

1. การส่งเสริม และจัดทำผังเมืองทุกระดับ

- (1) ศึกษาและจัดทำผังจังหวัดเพื่อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม
- (2) สนับสนุนการสร้างเครือข่ายประชาคมด้านการผังเมือง
- (3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดทำผังเมืองด้วยตนเอง

2. การพัฒนาเพื่อยกระดับโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง

- (1) พัฒนาประสิทธิภาพและปรับโครงข่ายการคมนาคมขนส่งสินค้า เพื่อเชื่อมโยงสู่ถนนสายหลัก อันเป็นการสนับสนุนให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมและขนส่งสินค้าในภูมิภาคและประตูสู่อินโดจีน ที่มีการเชื่อมโยงการขนส่งระหว่างทางบกและทางอากาศ
- (2) พัฒนาและปรับปรุงเส้นทางคมนาคมขนส่งเชื่อมระหว่างหมู่บ้านและตำบล

3. การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขบริการ พัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขบริการ ให้บริการได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

4. การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- (1) ส่งเสริมและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาการป้องกันบรรเทา ฟื้นฟู และการแก้ไขปัญหาคriminalและปัญหาอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้กลไกการมีส่วนร่วมและประสานการดำเนินงานและบูรณาการทำงานในทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- (2) ส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการป้องกัน บรรเทา ฟื้นฟู แก้ไขปัญหาคriminalและภัยธรรมชาติ โดยเน้นให้ท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง และบูรณาการทำงานในทุกภาคส่วนในสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน
- (3) พัฒนาระบบฐานข้อมูลป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminalที่ทันสมัยและมีเครือข่ายเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ
- (4) สนับสนุนการจัดระเบียบสังคมและพัฒนาศีลธรรม จริยธรรม อันดีงามของประชาชน ด้วยการบังคับใช้กฎหมาย และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนการเสริมสร้างวินัยคนในสังคม

5. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

(1) สนับสนุนเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายยาเสพติดให้มีความทันสมัย สามารถเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ในการวางแผนวิเคราะห์การดำเนินงานอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

(2) สนับสนุนมาตรการการป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษาฟื้นฟู โดยนำแนวทางการใช้พลังแผ่นดินภายใต้หลักการ “การป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการบำบัดรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษโดยเด็ดขาด” โดยเน้นการมีส่วนร่วมและบูรณาการทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และกลุ่มเป้าหมาย

► ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

เป้าหมายการพัฒนา

พัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม อุตสาหกรรม และการบริการ ให้สามารถแข่งขันได้ทั้งตลาดภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งให้ขอนแก่นเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงเครือข่ายการค้า การลงทุน การบริการ การส่งออก และการขนส่งในภูมิภาค และอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

แนวทางและมาตรการการพัฒนา

1. การสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านการเกษตร

- (1) การปรับโครงสร้างการผลิตและการตลาด
- (2) การสร้างมูลค่าเพิ่มจากโซ่การผลิต (Value Chain)
- (3) การวิจัยและพัฒนา (R & D) การจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)

2. การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และสินค้า SMEs

- (1) สนับสนุนเพื่อยกระดับคุณภาพสินค้า OTOP ให้เป็นสินค้าระดับ 5 ดาว
- (2) ส่งเสริมและพัฒนาผู้ผลิตให้เป็นวิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม
- (3) สร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน เครือข่ายการตลาด ผู้ผลิตสินค้า OTOP และผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs
- (4) การวิจัยและพัฒนากระบวนการผลิต การออกแบบ การบรรจุภัณฑ์ และคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัยและมีมาตรฐานสูงขึ้น
- (5) สร้างและพัฒนาระบบการจำหน่ายสินค้าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) สินค้า OTOP และสินค้า SMEs

3. การสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านอุตสาหกรรม

(1) พัฒนาและสนับสนุนอุตสาหกรรมใหม่ โดยพัฒนาให้ขอนแก่นเป็นศูนย์กลางการผลิตและการฝึกอบรมบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology : ICT) เพื่อการพัฒนาไปสู่การเป็นส่วนอุตสาหกรรม ซอฟต์แวร์ (Software Park) ที่เชื่อมโยงกับสวนอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ของประเทศได้

(2) ส่งเสริมการเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) ของภาคอุตสาหกรรมฯ วิทยาศาสตร์ขนาดกลาง ขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชน

(3) เสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ โดยการพัฒนาศักยภาพความสามารถด้านการประกอบการหรือการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ให้เป็นผู้ประกอบการกิจการอุตสาหกรรมใหม่ (New Entrepreneurs Creation = NEC)

(4) เสริมสร้างบรรยากาศการลงทุน เพื่อให้เกิดการลงทุนด้านอุตสาหกรรมทั้งภูมิภาค โดยการอำนวยความสะดวกด้านโครงสร้างพื้นฐาน ข้อมูลการลงทุน และการดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะการบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดบริการเดียว (One Stop Service) เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถขอรับบริการได้สะดวก

(5) สนับสนุนสถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัยต่าง ๆ ศึกษา วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อต่อยอดอุตสาหกรรมที่มีอยู่เดิม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเกษตรให้มีความหลากหลายและมี คุณภาพ ยิ่งขึ้น เช่น มันสำปะหลัง สมุนไพร ให้พัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมอาหารสำเร็จรูป อาหารสัตว์ ยาและเวชภัณฑ์ เป็นต้น

4. การสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านการค้า การบริการ และการส่งออก เพื่อพัฒนาขอนแก่นให้มีความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อเป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน และการบริการในภูมิภาค

(1) พัฒนาระบบบริการขนส่งทางรถไฟ ด้วยระบบการขนส่งแบบตู้คอนเทนเนอร์ ให้เชื่อมโยงกับระบบการขนส่งทางรถยนต์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมให้ขอนแก่นเป็นศูนย์กลางขนส่งในภูมิภาค

(2) สนับสนุนและพัฒนาด้านการบริการรักษาพยาบาล เพื่อให้ขอนแก่นเป็นเมืองศูนย์กลางการแพทย์ในภูมิภาคและอนุภาคอินโดจีน โดยจัดตั้งองค์กรและพัฒนาเครือข่ายการบริการด้านรักษาพยาบาลที่มีมาตรฐานการบริการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพ รวมทั้งการจัดหาอุปกรณ์การแพทย์ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการบริการทั้งในภูมิภาคและอนุภาคอินโดจีน

(3) สนับสนุนส่งเสริมการศึกษา วิจัย และพัฒนาคุณภาพบริการด้านการรักษาพยาบาล และการส่งเสริมสุขภาพ โดยเฉพาะแพทย์แผนไทย เช่น การนวดแผนไทย และยาสมุนไพร

(4) สนับสนุนธุรกิจการจัดประชุม/สัมมนา ให้มีมาตรการจูงใจเพื่อมุ่งสู่การเป็นเมืองศูนย์กลางการประชุมสัมมนาในภูมิภาค ด้วยการกระตุ้นให้ผู้ประกอบการควบคุม ดูแลมาตรฐานการบริการ

เพื่อคุณภาพการบริการอย่างประทับใจ โดยเน้นการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการที่ได้ระดับมาตรฐานสากล ภายใต้กลไกการพัฒนาร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดตั้งและพัฒนาตลาดกลาง คลังสินค้าทางการเกษตร และสินค้าอุปโภคบริโภค เพื่อเป็นศูนย์กลางรวบรวมและกระจายสินค้าในจังหวัดและจังหวัดรอบข้าง

(6) พัฒนาดาดสินค้าและบริการในจังหวัด เพื่อการค้าภายในประเทศและการส่งออก

► ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาทุนมนุษย์

เป้าหมายการพัฒนา

1. พัฒนาคมนในสังคมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต กล้าคิด กล้าทำ เสียสละพึ่งพาตนเอง และทุนทางสังคมที่มีอย่างหลากหลายในพื้นที่ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม ให้มีคุณค่า มีคุณภาพ และเป็นแหล่งเรียนรู้ ค่อยนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถ ทักษะฝีมือแรงงานให้ทันสมัย สามารถแข่งขันกับตลาดในภูมิภาคและนอกประเทศได้

แนวทางและมาตรการการพัฒนา

1. การยกระดับการศึกษา ความรู้ และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ให้มีความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลง และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

1.1 ส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และสถาบันศาสนา ในการจัดบริการการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน การศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับบริการด้านโภชนาการอนามัยแม่และเด็ก เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทางสมองที่พร้อมก่อนเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 ขยายเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน โดยส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.3 เสริมสร้างความพร้อมของสถาบันการศึกษาและการฝึกอบรม ทั้งในด้านการบริหารจัดการ หลักสูตรการเรียนรู้ และการพัฒนาบุคลากรให้ได้มาตรฐานสากล พร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ และแหล่งความรู้ของทุกคนทุกวัย

1.4 พัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาสื่อเทคโนโลยีการศึกษารูปแบบต่าง ๆ ให้ถึงระดับหมู่บ้าน/ชุมชนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

1.5 พัฒนาระบบการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการวิเคราะห์ปัญหา ทักษะ รู้จักคิด และรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยการพัฒนาและจัดหาแหล่งการศึกษา ค้นคว้า และเรียนรู้แก่ชุมชน เช่น การจัดเวทีประชาคมท้องถิ่น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และห้องสมุดประชาชน เป็นต้น

2. การรักษา ฟื้นฟู และเสริมสร้างทุนทางสังคมที่ดี

2.1 พัฒนาส่งเสริมให้ครอบครัวมีความมั่นคง มีความพร้อมในการดูแลสมาชิกในครอบครัวให้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมที่สมบูรณ์

2.2 พัฒนาส่งเสริมให้ครอบครัวเป็นสถาบันการเรียนรู้แห่งแรกของการพัฒนาทุนสังคมที่ดีและเข้มแข็ง

2.3 เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทุนทางสังคมให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทุกระดับตระหนัก และมีจิตสำนึกที่จะร่วมกันฟื้นฟู รักษา และพัฒนาทุนทางสังคม

2.4 พัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรในวงการศาสนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในแก่นแท้ของศาสนาและวัฒนธรรม ควบคู่กับการพัฒนาทักษะ และสร้างโอกาสในการเผยแพร่ให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

2.5 พัฒนาประชาชนและองค์กรชุมชนด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมให้มีความรู้ ความเข้าใจในแก่นแท้ของศาสนา วัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ควบคู่กับการพัฒนาทักษะและสร้างโอกาสในการเผยแพร่ให้ทั่วถึง

2.6 พัฒนาฟื้นฟูและประชาสัมพันธ์ระบบคุณค่า ความเชื่อ และพฤติกรรมที่ดีงาม เช่น ความเมตตา เอื้ออาทร ความกตัญญูรู้คุณ การอ่อนน้อมถ่อมตน ความรักชาติ และความเป็นไทย เป็นต้น ด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งและความอบอุ่นแก่ครอบครัว และชุมชน รวมทั้งการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งด้านวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ให้สามารถผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างเหมาะสม

2.7 เสริมสร้างค่านิยมที่ดีงามให้คนตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รวมทั้งการสร้างค่านิยมในการปกป้อง คุ้มครอง และเชิดชูยกย่องคนดี มีคุณธรรม มีจิตสำนึกสาธารณะ และมีความรับผิดชอบต่อส่วนร่วม

2.8 ส่งเสริมบทบาทครอบครัว องค์กรศาสนา โรงเรียน ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนให้เด็กและเยาวชนได้พัฒนาเป็นคนดีในสังคม มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม

2.9 การลดละอบายมุข ขจัดค่านิยมและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

(1) สร้างทัศนคติ ค่านิยมและแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ตกเป็นทาสวัตถุนิยม เทคโนโลยีสมัยใหม่ ความเชื่อด้านไสยศาสตร์ การเสี่ยงโชค การพนันและพฤติกรรมที่ไร้ระเบียบวินัย เอาเปรียบสังคม

(2) สร้างระบบกลไกในการปกป้องคนดี ควบคู่กับการกำจัดมิถิลาชีพที่แฝงอยู่ในวงการศาสนา สื่อและสถาบันต่าง ๆ

3. การพัฒนาศักยภาพกำลังแรงงาน

3.1 พัฒนาระบบข้อมูลแรงงาน ทั้งด้านอุปสงค์ อุปทาน และศักยภาพของแรงงาน

3.2 พัฒนาศักยภาพกำลังแรงงาน ในสาขาที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ โดยเพิ่มทักษะด้านภาษาต่างประเทศ และ IT ให้กับแรงงาน

3.3 พัฒนาระบบการจ้างงาน โดยพัฒนาระบบการหางานและการบรรจุงานด้วยคอมพิวเตอร์ และพัฒนาระบบบริการส่งแรงงานไปต่างประเทศ ในลักษณะการบริการแบบครบวงจร (ONE STOP SERVICE)

3.4 การพัฒนาระบบการช่วยเหลือครอบครัวแรงงาน โดยเน้นการสร้างระบบเชื่อมโยงข่าวสารและเครือข่ายการดูแลครอบครัวแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานที่ไปทำงานต่างประเทศ

4. การเสริมสร้างสุขภาพอนามัยให้สมบูรณ์ และมีหลักประกันสุขภาพทุกกลุ่มอายุ

4.1 ส่งเสริมพัฒนากีฬาและสันทนาการเพื่อเสริมสร้างสุขภาพอนามัย ระเบียบวินัย และการพัฒนากีฬาเพื่อมุ่งสู่ ความเป็นเลิศ

(1) ส่งเสริมและพัฒนากีฬาให้ได้มาตรฐานสากลทั้งด้านบุคลากร สภาพแวดล้อม

(2) ส่งเสริมกิจกรรมกีฬา และการออกกำลังกายในทุกระดับในทุกพื้นที่ อย่างต่อเนื่อง

(3) ประสานความร่วมมือทุกภาคส่วน ในการส่งเสริมและสนับสนุนกีฬาของจังหวัดเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ เช่น มวย ตะกร้อ ฟุตบอล และเทนนิส เป็นต้น

(4) ส่งเสริมและพัฒนาการนำเทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่ในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายและเป็นแหล่งเรียนรู้แก่คนทุกวัย

(5) จัดตั้งศูนย์ข้อมูลการเล่นกีฬาและการออกกำลังกาย

4.2 ส่งเสริมการสร้างสุขภาพและป้องกันโรค การควบคุมโรคทั้งด้านร่างกาย จิตใจ โดยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมมีการบริโภคที่ถูกต้อง

4.3 ส่งเสริมการสร้างหลักประกันสุขภาพให้ครบทุกพื้นที่ และจัดบริการสาธารณสุขให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพตามมาตรฐาน และเป็นธรรม

► ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดระบบการบริหารจัดการ

เป้าหมายการพัฒนา

1. ภาครัฐมีระบบและกลไกการทำงาน ทั้งระบบการบริหารจัดการ ระบบงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ สามารถวัดผลงาน และผลการให้บริการแก่ประชาชนได้ทั้งด้านความพึงพอใจ และต้นทุนการดำเนินงาน โปร่งใส มีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่อประชาชน และสังคมมากขึ้น

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดบริการสาธารณะ และการพัฒนารายได้ของตนเองเพิ่มขึ้น มีระบบและกลไกสนับสนุนการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใส

แนวทางและมาตรการการพัฒนา

1. สร้างเสริมระบบการบริหารจัดการกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ในทุกระดับ

1.1 สร้างเสริมให้ภาครัฐตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ โดยยึดหลักการบริหารจัดการที่ดี 6 ประการคือ

1.1.1 **หลักความรับผิดชอบ** เสริมสร้างให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม และปัญหาของประชาชน มีความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบผลจากการกระทำ

1.1.2 **หลักคุณธรรม** เสริมสร้างให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย

1.1.3 **หลักการมีส่วนร่วม** โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมตัดสินใจในการพัฒนา

1.1.4 **หลักความคุ้มค่า** โดยบริหารจัดการทรัพยากรที่มีจำกัด ให้มีการใช้อย่างประหยัดคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.1.5 **หลักความโปร่งใส** เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้ประชาชนได้รับทราบ และมีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน

1.1.6 **หลักนิติธรรม** บังคับใช้กฎหมายให้เกิดความเสมอภาค และเป็นธรรมต่อประชาชน

1.2. การกระจายอำนาจและธรรมาภิบาล

1.2.1 โดยการกระจายอำนาจการตัดสินใจในการพัฒนาแก่ชุมชนในท้องถิ่น ด้วยการปรับเปลี่ยนบทบาทภาครัฐจากการชี้นำมาเป็นผู้ให้การสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วม และสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาตนเอง

1.2.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรชุมชนมีขีดความสามารถในการประเมินศักยภาพชุมชน การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการชุมชน การจัดทำแผนชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน แผนการปรับปรุงทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน

1.2.3 เร่งรัดจัดสรรเงินอุดหนุนให้ชุมชนและงบถ่ายโอนให้ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับภารกิจที่ถ่ายโอน

1.2.4 ประธานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้การสนับสนุนงบประมาณ
ดำเนินการตามแผนของชุมชน

2. การบริหารจัดการการเงิน การคลัง และงบประมาณ เพื่อเป็นการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน ควบคู่ไปกับการปราบปรามการทุจริตประพฤติกมิชอบโดยมีมาตรการ ดังนี้

2.1 การปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการการเงิน การคลัง และงบประมาณ ให้รวดเร็วถูกต้องมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและตัวชี้วัดที่ชัดเจน

2.1.1 การจัดทำงบประมาณตามกระบวนการทัศน์ใหม่ใช้หลักการและวิธีการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด ยุทธศาสตร์จังหวัด โดยใช้มาตรฐานการจัดการด้านการเงิน 7 Hurdles ประกอบด้วย

1. การวางแผนงบประมาณ
2. การคำนวณต้นทุนผลผลิต
3. การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง
4. การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ
5. การบริหารสินทรัพย์
6. การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน
7. การตรวจสอบภายใน

2.1.2 การใช้จ่ายเงินงบประมาณให้มีแผนปฏิบัติงาน แผนการใช้จ่ายเงิน
งบประมาณและการคำนวณต้นทุนผลผลิตโดยมีตัวชี้วัดที่สามารถวัดผลผลิตและผลลัพธ์ที่ชัดเจน

2.1.3 ระบบการจัดซื้อจัดจ้างใช้หลักการและวิธีการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ
ที่เกี่ยวข้องกับพัสดุ การจัดหาพัสดุโดยวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์(e -Auction) ให้มีความ
โปร่งใสตรวจสอบได้

2.1.4 การบริหารการคลังใช้หลักการและวิธีการนำวินัยทางการคลังของ
กระทรวงการคลังมาเป็นเครื่องมือ

2.1.5 สนับสนุนให้ท้องถิ่นมีการพัฒนารายได้ของตนเอง โดยการจัดทำเป็นแผนที่
ภาษี เพื่อให้การจัดเก็บภาษีได้อย่างทั่วถึง เป็นธรรม และส่งเสริมให้ท้องถิ่นจัดหารายได้จากทรัพย์สินของ
ตนเอง

**2.2 การป้องกันและปราบปรามการเรียกรับผลประโยชน์อันมิชอบจากการให้บริการ
ของภาครัฐ**

(1) ปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมรวมทั้งปลูกฝังจิตสำนึกของข้าราชการ/พนักงานของรัฐให้มีคุณธรรม จริยธรรม โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง การให้ความรู้ เรื่องการส่งเสริมจริยธรรมแก่ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ

(2) กระตุ้นให้หน่วยงานภาครัฐลดขั้นตอน และระยะเวลาในการให้บริการแก่ประชาชนรวมทั้งเพิ่มเวลาการให้บริการแก่ประชาชนนอกเหนือจากเวลาราชการปกติ

(3) จัดตั้งศูนย์รับแจ้งข่าวและการร้องเรียน

(4) ยกย่องและส่งเสริมบุคคลและหน่วยงานที่ดีเด่น เพื่อเป็นตัวอย่าง และเป็นผู้นำต่อไป

(5) กำหนดมาตรการและบทลงโทษผู้กระทำการทุจริต ทั้งโดยกฎหมายและสังคม

2.3 การป้องกัน และปราบปรามการทุจริตจากการจัดซื้อ จัดจ้างของส่วนราชการ

หน่วยงานราชการ และรัฐวิสาหกิจ

(1) ประชาสัมพันธ์ข่าวสารการจัดซื้อจัดจ้างทาง Internet Website ของจังหวัด

(2) กำหนดพื้นที่การให้บริการ(Zoning) ในการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ แก่หน่วยงานภาครัฐภายในจังหวัดเพื่อให้การบริหารจัดการประมูลในภาพรวมดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

(4) แต่งตั้งคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างจังหวัด ทำหน้าที่กำกับดูแล บริหาร ตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและตรวจสอบได้

(5) มีศูนย์จัดฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีทักษะ และความพร้อมในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นหน่วยงานมหาวิทยาลัยของรัฐ

3. การพัฒนาระบบการเมือง การปกครอง

3.1 กระจายหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้บริการของรัฐสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างทั่วถึง มีความเป็นธรรม เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2 ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองทุกขั้นตอนทุกระดับอย่างอิสระ

3.3 พัฒนาการเรียนรู้รัฐธรรมนูญให้ประชาชนเข้าใจสิทธิ หน้าที่ และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

3.4 เสริมสร้างศักยภาพในการบริหารจัดการแก้มูลการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับการกระจายอำนาจ โดยใช้กระบวนการประชาคมทางการเมือง และพัฒนาต่อเนื่องให้เป็นวัฒนธรรม

3.5 เสริมสร้าง ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียงให้แก่ นักการเมือง ข้าราชการ และประชาชนทุกระดับ

3.6 ส่งเสริมระบบและกลไกการบริหารราชการส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้สามารถ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของคนในพื้นที่ได้อย่างเป็นเอกภาพ

3.7 ปรับทัศนคติและการทำงานของข้าราชการประจำและข้าราชการการเมือง ให้ ดำเนินงานอย่างเป็นกลาง โปร่งใส ซื่อสัตย์ และเป็นอิสระอย่างแท้จริง โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม รับ ฟังความคิดเห็น และการตรวจสอบจากประชาชน

► ยุทธศาสตร์ที่ 6 การสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

เป้าหมายการพัฒนา

1. ให้มีการจัดการสภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในระดับมาตรฐานที่ดี มีการ บริหารจัดการน้ำเสีย ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ถูกสุขลักษณะรวมทั้งการควบคุมคุณภาพอากาศและเสียง
2. พื้นฟู และอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน โดย คำนึงถึงความเป็นเอกลักษณ์ ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว
3. สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้ชุมชนและท้องถิ่น

แนวทางและมาตรการการพัฒนา

3.1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

- 3.1.1 ปรับปรุงทัศนียภาพ/สวนสุขภาพ
- 3.1.2 ปรับปรุงพัฒนาพื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว
- 3.1.3 ปรับปรุงเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยว
- 3.1.4 จัดหาแหล่งและเพิ่มแหล่งท่องเที่ยวใหม่

3.2 การพัฒนาระบบบริการด้านการท่องเที่ยว และการรักษาความปลอดภัย

- 3.2.1 พัฒนาศูนย์ในการวางแผนจัดการแหล่งท่องเที่ยว
- 3.2.2 อำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว
- 3.2.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่และน่า ท่องเที่ยว

3.3 พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยว

- 3.3.1 วางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามขีดความสามารถในการรองรับ โดยกำหนดเขตพื้นที่ท่องเที่ยวให้ชัดเจน
- 3.3.2 ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว
- 3.3.3 ปรับปรุงคุณภาพการบริการและสินค้าเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 3.3.4 สนับสนุนองค์กรปกครองท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวครบวงจร

► ยุทธศาสตร์ที่ 7 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายการพัฒนา

พัฒนาชุมชนและเมืองให้น่าอยู่ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน และชุมชน โดยมุ่งพัฒนาขอนแก่นให้เป็นเมือง “สถานที่สะอาด ดึงดูดตา สุขภาพ พลานามัยสมบูรณ์” เพื่อความอยู่สุขของประชาชน

แนวทางและมาตรการการพัฒนา

1. สงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์ โดยการบริหารจัดการแบบบูรณาการเชิงพื้นที่การมีส่วนร่วมของประชาชน และยึดหลักธรรมาภิบาล
 - (1) คุ้มครองและกำหนดพื้นที่อนุรักษ์เพื่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ
 - (2) เร่งรัดการฟื้นฟูทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้แบบบูรณาการในเชิงระบบลุ่มน้ำ
 - (3) เร่งดำเนินการปลูกป่าบนพื้นที่ที่มีศักยภาพในเขตป่าอนุรักษ์ ป่าเอกชน ป่าสาธารณะ และป่าไม้ในเขตชุมชนเมือง
 - (4) ส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์และปลอดภัย เพื่อความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ที่เสื่อมโทรมเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และลดต้นทุนการผลิต
2. การฟื้นฟูและรักษาสภาพแวดล้อมชุมชน ศิลปวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยว
 - (1) ส่งเสริมให้มีการฟื้นฟูและจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองให้น่าอยู่และยั่งยืน
 - (2) ส่งเสริมการสืบทอดประเพณีศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาดั้งเดิม
 - (3) อนุรักษ์ ฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติ และศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
3. ป้องกัน บำบัด ฟื้นฟู และลดมลพิษจากชุมชน อุตสาหกรรม สถานประกอบการ เกษตรกรรม และการคมนาคมขนส่ง
4. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
 - (1) พัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเชื่อมโยงเครือข่ายการบริหารจัดการร่วมกันแบบบูรณาการเชิงระบบลุ่มน้ำโดยการมีส่วนร่วมของ

ประชาชน

- (2) ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายองค์กรภาครัฐ เอกชน ชุมชน องค์กรพัฒนาภาคเอกชนและประชาชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกัน
- (3) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและเครือข่ายข้อมูลเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการวางแผนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- (4) เสริมสร้างการใช้ทุนทางสังคมและวัฒนธรรมผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน
- (5) เพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย
- (6) ส่งเสริมการจัดเวทีสาธารณะในการเจรจาไกล่เกลี่ยความขัดแย้งด้านสิ่งแวดล้อม
- (7) พัฒนาเครื่องมือในการติดตาม ประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน และประชาชนมีส่วนร่วม

2. กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น

▶▶ วิสัยทัศน์ อปท.ในเขตจังหวัดขอนแก่น

“องค์กรที่เป็นเลิศด้านการบริหารจัดการ ภายใต้หลักธรรมาภิบาล และพัฒนาขอนแก่นให้เป็นเมืองน่าอยู่ ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย ให้ประชาชนมีความมั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดี อย่างยั่งยืน”

▶▶ พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาระบบบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย ภายใต้หลักธรรมาภิบาล
2. พัฒนาและใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ให้เข้มแข็ง และแข่งขันได้
4. พัฒนาระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง ระบบบริการสาธารณะ และระบบป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพ และทั่วถึง
5. สนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และการสาธารณสุข เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน
6. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ปั่นฟู และใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม และยั่งยืน

►► ประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย 7 ยุทธศาสตร์ 41 แนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
1. การแก้ไขปัญหาความยากจน	1.1 เสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชนในการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการส่งเสริมการจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเอง 1.2 พัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน 1.3 พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรในระดับชุมชน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตร เช่น โรงสีชุมชน โรงปุ๋ยอินทรีย์ชุมชน และเครื่องจักรกลเกษตรขั้นพื้นฐาน 1.4 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและการดำรงชีวิตในระดับครัวเรือน 1.5 ส่งเสริมอาชีพ และการประกอบอาชีพให้แก่คนยากจนและผู้ด้อยโอกาส ที่สอดคล้องตรงกับความต้องการ 1.6 เพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต 1.7 พัฒนาระบบส่งน้ำ และจัดหาแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตร และแหล่งน้ำในไร่นา
2. การพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่	2.1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค และระบบสาธารณูปการ ให้ได้มาตรฐาน ครบคลุม และทั่วถึง อย่างมีประสิทธิภาพ 2.2 ปรับปรุงโครงสร้างและเพิ่มสมรรถนะระบบการให้บริการขนส่งมวลชนและการวิศวกรรมจราจร 2.3 การจัดทำผังเมืองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน 2.4 ป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสพติด 2.5 พัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในท้องถิ่น 2.6 สร้างสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชนให้ปลอดภัย ปลอดภัยเสพติด และปลอดภัยอบายมุข 2.7 สร้างและพัฒนาระบบการรักษาความสงบเรียบร้อยในท้องถิ่น และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในท้องถิ่น โดยชุมชนมีส่วนร่วม

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
3. การพัฒนาทุนมนุษย์และสังคมที่มีคุณภาพ	3.1 การพัฒนาทุนมนุษย์ (1) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในทุกระดับ ทั้งในและนอกระบบ ครอบคลุมทุกช่วงวัย โดยพัฒนาให้มีความรู้คู่คุณธรรม คู่สังคมแห่งการเรียนรู้ (2) สร้างสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ การศึกษาวิจัย และนวัตกรรมใหม่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้งในและนอกระบบการศึกษา (3) สร้างแหล่งบริการองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น (4) จัดกิจกรรมเสริมสร้างเด็กเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และให้ความสำคัญแก่การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (5) สร้างโอกาสและกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในท้องถิ่น โดยการพัฒนาให้มีความรู้คู่คุณธรรม ด้วยระบบและวิธีการที่หลากหลายครบทุกช่วงวัย อย่างต่อเนื่อง (6) ส่งเสริม และพัฒนาคนให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัย ทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ จิตใจ ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยสูงอายุ (7) สงเคราะห์ ช่วยเหลือ และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส 3.2 เสริมสร้างความแข็งแกร่งแก่ประชาชนทั้งสุขภาพกาย สุขภาพใจ ควบคู่ไปกับการพัฒนาทางสาธารณสุข ให้มีคุณภาพและบริการอย่างทั่วถึง 3.3 การพัฒนาทุนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (1) อนุรักษ์ ฟื้นฟู บูรณะ และพัฒนาแหล่งวัฒนธรรม โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหลัก และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้เป็นการรักษาศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิม (2) อนุรักษ์ ฟื้นฟู และสืบสานศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีที่ดั่งาม และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 3.4 ส่งเสริมการกีฬาเพื่อสร้างโอกาสให้เยาวชนพัฒนาทักษะด้านกีฬาสู่ความเป็นเลิศ สร้างนิสัยรักการกีฬาและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
4. การพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานราก การค้า และการลงทุน 5. การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว 6. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.5 เสริมสร้างความเข้มแข็งให้บ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน ให้เป็นสถาบันทางสังคมที่มีบทบาทหลักในการพัฒนาท้องถิ่นและเพิ่มทุนทางสังคมในชุมชน 4.1 ส่งเสริม และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ให้ครบวงจรของห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ตั้งแต่การผลิต การบรรจุภัณฑ์ การกระจายสินค้า และการตลาด 4.2 ส่งเสริม และพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งและแข่งขันได้ 4.3 ส่งเสริมการค้า และการลงทุน 4.4 พัฒนาขีดความสามารถการแข่งขันสินค้าเกษตร 4.5 ปรับโครงสร้างการผลิตด้านการเกษตร 4.6 ส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันภาคอุตสาหกรรม 5.1 พัฒนา พื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเดิม และแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นให้มีคุณภาพ 5.2 พัฒนา ยกระดับมาตรฐานการให้บริการ และปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว ทั้งด้านบุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน และความปลอดภัย 5.3 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในท้องถิ่น 5.4 ประชาสัมพันธ์เชิงรุกและจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว 6.1 การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 6.2 การจัดการสิ่งแวดล้อมในด้านขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย 6.3 อนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ดิน น้ำ ป่าไม้) ให้อุดมสมบูรณ์ เพื่อการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตของประชาชน 6.4 สร้าง และพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม โดยกระบวนกรมีส่วนร่วมของชุมชน 6.5 เสริมสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น และการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
7. การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี	7.1 พัฒนาขีดความสามารถการทำงานของบุคลากรให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร ภูมิปัญญา การจัดการความรู้ องค์การแห่งการเรียนรู้ การเรียนรู้ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ ค่านิยม และวัฒนธรรมในการทำงาน 7.2 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและนวัตกรรมในการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย 7.3 พัฒนาระบบการติดตาม ประเมินผลการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 7.4 พัฒนาระบบบริหารจัดการ การเงิน การคลัง และงบประมาณ (1) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการเงินการคลัง และงบประมาณเชิงรุก (2) พัฒนา ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มสมรรถนะในการบริหารจัดการของท้องถิ่นให้คล่องตัวยิ่งขึ้น และรองรับการถ่ายโอนภารกิจ 7.5 พัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบการให้บริการที่ทันสมัย อย่างครบวงจร 7.6 สร้างเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ 7.7 ส่งเสริมประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชน (1) สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และพัฒนากลไกการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (2) การพัฒนาระบบตรวจสอบ และการมีส่วนร่วมของประชาชน และภาคประชาสังคม

3. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดขอนแก่น

▶▶ ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การพัฒนา

▶ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดความยากจน

เป้าประสงค์

- ระดับชุมชน : เสริมสร้างขบวนการชุมชนเข้มแข็งและเชื่อมโยง
- ระดับบุคคล : ลดจำนวนครัวเรือนยากจนลงร้อยละ 25 จากปี 2549

กลยุทธ์การพัฒนา

➤ ระดับชุมชน

- 1) เสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเน้น ขบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหาความยากจน
- 2) พัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน อย่างยั่งยืน โดยใช้ขบวนการวิสาหกิจชุมชน สินค้า OTOP

➤ ระดับบุคคล

- 1) จัดการงานแก่นที่ให้บริการและคำแนะนำเพื่อสร้างโอกาสและทางเลือกในการ ประกอบอาชีพและเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาและสาธารณสุข
- 2) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การ ทำการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่เพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและการ ดำรงชีวิตในระดับครัวเรือน

▶ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ

เป้าประสงค์

- ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดี สงบสุข ปลอดภัยจากอบายมุขและสิ่งเสพติด
- ประชาชนมีสุขภาพที่สมบูรณ์ในทุกมิติและได้รับบริการทางการแพทย์และ สาธารณสุขที่มีคุณภาพ
- ให้คนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เป็นคนดี มีคุณภาพ มีศักยภาพ ความสามารถ ในการแข่งขัน และมีคุณธรรม จริยธรรม สู่สังคมฐานความรู้
- ให้ประชาชนมีภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรม มีการเชิดชูคุณค่าความเป็นไทย และ วัฒนธรรมไทย บนความเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ทำให้ชุมชน สังคม มีความสมานฉันท์และสันติสุข
- ส่งเสริมการกีฬาสู่ความเป็นเลิศ

กลยุทธ์การพัฒนา

1. การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม บำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
2. สร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมแก่ประชาชน เยาวชนให้มีคุณธรรม จริยธรรม
3. เสริมสร้างการประกันความเสมอภาคให้แก่ประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส
4. ป้องกันผู้ลักลอบเข้าเมืองและแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ปราบปรามขบวนการนำเข้าและจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว
5. เสริมสร้างประสิทธิภาพการให้บริการส่งเสริมสุขภาพและควบคุมโรคและภัยสุขภาพ
6. พัฒนาระบบการคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ
7. เสริมสร้างให้ประชาชนมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง เหมาะสม ลด ละ เลิกพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ชุมชน องค์กรชุมชน และองค์กรท้องถิ่น
8. พัฒนาถ่ายทอดและคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร
9. พัฒนาและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต
10. ผลิตและพัฒนาฝีมือแรงงาน เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันอย่างเป็นระบบ
11. เพิ่มประสิทธิภาพแหล่งเรียนรู้ องค์กรความรู้ การอนุรักษ์วัฒนธรรม เพิ่มจริยธรรม โดยเพิ่มบทบาทสถาบันศาสนา
12. ส่งเสริมการกีฬาพัฒนาทักษะสู่ความเป็นเลิศ

▶ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจเพื่อการแข่งขัน**เป้าประสงค์**

- เพิ่มมูลค่าผลผลิตการเกษตรและรายได้เกษตรกร
- ส่งเสริม OTOP & SMEs
- เพิ่มรายได้ภาคการค้าและบริการ
- เพิ่มศักยภาพด้าน IT (Software)
- เพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยว
- มีระบบ Logistics

กลยุทธ์การพัฒนา

1. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร
2. ส่งเสริมการผลิตพืชพลังงานทดแทน
3. พัฒนาส่งเสริมและเพิ่มมูลค่าสินค้า OTOP

4. เพิ่มประสิทธิภาพด้านการตลาดและการกระจายผลผลิตไปสู่ตลาด พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า รวมทั้งส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการประกอบธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
5. พัฒนาปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ
6. พัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการเดิมโดยการพัฒนาทักษะความรู้ในการประกอบการ
7. เพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าผลผลิตของ SMEs และผู้ประกอบการ
8. ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อสร้างความเข้มแข็ง
9. จัดตั้งและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี บุคลากร กำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
10. ส่งเสริมการท่องเที่ยว
11. การเสริมสร้างศักยภาพด้านโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมขนส่ง โลจิสติกส์ และการพลังงาน

► ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์

- ทรัพยากรป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์และมีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม
- ทรัพยากรดินมีความอุดมสมบูรณ์
- บริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำ น้ำท่วม และคุณภาพน้ำ รวมทั้งการแก้ไขปัญหา
- การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบ บูรณาการเชิงพื้นที่
- การบริหารจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น
- ป้องกันและควบคุมมลพิษให้อยู่ในระดับมาตรฐานเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและการพัฒนาที่ยั่งยืน

กลยุทธ์การพัฒนา

1. เพิ่มความอุดมสมบูรณ์และฟื้นฟูป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ
2. ฟื้นฟูดินความอุดมสมบูรณ์และป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
3. จัดทำระบบการบริหารจัดการลุ่มน้ำในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นแบบบูรณาการให้เกิดประสิทธิผลเพียงพอต่อความต้องการ รวมทั้งป้องกันอุทกภัยและรักษา คุณภาพน้ำ

4. พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการจัดทำผังเมือง
5. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งสร้างองค์ความรู้ และศักยภาพการบริหารจัดการให้กับชุมชนและบุคลากรของรัฐในท้องถิ่น
6. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

► ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบการบริหารงานที่ดี

เป้าประสงค์

- ประชาชนมีความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการภาครัฐ
- ยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน
- ท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง
- พระบรมเชษฐาภพแห่งพระมหากษัตริย์ไม่มีผู้ใดล่วงละเมิด
- สร้างความมั่นคง ปลอดภัย สันติสุข และสมานฉันท์ของทุกภาคส่วน

กลยุทธ์การพัฒนา

1. จัดระบบและปรับกระบวนการงานเพื่อลดขั้นตอนและอำนวยความสะดวกต่อการให้บริการ
2. สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยและกระบวนการประชาธิปไตย
3. สนับสนุนส่งเสริมให้มีการตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐทุกระดับจากทุกภาคส่วน
4. สร้างเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในองค์กรปกครอง
5. สนับสนุนระบบถวายความปลอดภัยพิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
6. ส่งเสริมและสนับสนุนการฝึกกำลังของภาคราชการและภาคเอกชนในการป้องกันและแก้ไขวิกฤติของจังหวัด

ส่วนที่ 5

การนำแผนพัฒนาสามปีไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2550 - 2552) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่แสดงรายละเอียดโครงการและกิจกรรมพัฒนาที่สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น (พ.ศ.2548 – 2552) และสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนากองการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กำหนดแนวทางที่สำคัญในการนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาฯ โดยมีแนวทาง ดังนี้

1. การพัฒนาระบบการวางแผนและงบประมาณ

1.1 ให้สำนัก/กอง นำแผนพัฒนาสามปีเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม รวมทั้งการวางแผนเพื่อให้มีการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี

1.2 กำหนดวงเงินงบประมาณประจำปี เพื่อสนับสนุนการพัฒนาและการบูรณาการแผนงานและโครงการในระดับท้องถิ่นตามแผนพัฒนาสามปี

1.3 การทบทวน และปรับปรุงแผนพัฒนาสามปีเป็นประจำทุกปี เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

2. การพัฒนาระบบการรายงานและติดตามประเมินผล

2.1 สร้างระบบการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีให้เป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อติดตามความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในการนำแผนงาน/โครงการไปสู่การปฏิบัติ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงการดำเนินงาน โครงการให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินงานโครงการในอนาคต

2.2 สร้างกลไกการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี การติดตามและประเมินผลเป็นกระบวนการทำให้ทราบถึงผลการดำเนินงานขององค์กร ว่าสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายและเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งผลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลถือเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ที่จะนำมากำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาด้านต่าง ๆ ขององค์กรในอนาคต โดยสามารถจำแนกการติดตามและประเมินผล ได้ดังนี้

การติดตามผล เป็นกระบวนการและวิธีการในการติดตามการปฏิบัติงาน ว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ เวลา และต้นทุน โดยมีกระบวนการติดตามผลอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับแผนพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การประเมินผล เป็นกระบวนการในการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนที่กำหนดไว้ รวมถึงการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการแก้ไขปรับปรุงหรือการขยายขอบเขตหรือการยุติการดำเนินงาน การประเมินผลจึงเป็นสิ่งที่บ่งชี้ว่าแผนที่กำหนดไว้ได้มีการปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งยังเป็นตัวชี้วัดว่าแผนที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้นได้ผลอย่างไร บรรลุผลลัพธ์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่

►► องค์การรับผิดชอบในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ประกอบด้วย

(1) คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น จะเป็นองค์การรับผิดชอบหลักตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ข้อ 28 กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

- 1) สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 3 คน
- 2) ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 2 คน
- 3) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 2 คน
- 4) หัวหน้าส่วนการบริหารที่คัดเลือกกันเอง จำนวน 2 คน
- 5) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 2 คน

(2) คณะอนุกรรมการสนับสนุนการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

►► **ระยะเวลาในการติดตามและประเมินผล** ระยะเวลาที่จะใช้ในการดำเนินการติดตามและประเมินผลของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2550 – 2552) องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กำหนดเป็น 2 ระยะ คือ

(1) การติดตามและประเมินผลในระหว่างดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ กำหนดจะดำเนินการเป็นรายไตรมาสทุก 3 เดือน เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงานว่ามีผลสำเร็จเพียงใดเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมาย และปัญหาอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานล่าช้า และนำผลที่ได้มา

ปรับกลยุทธ์การดำเนินงาน เพื่อให้โครงการพัฒนาสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา

(2) การติดตามและประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นแผนพัฒนาฯ เป็นการติดตามและประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นแผนพัฒนาฯ ในแต่ละปีงบประมาณ เพื่อให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนา ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น รวมถึงความพึงพอใจของประชาชนที่ได้รับจากผลของการพัฒนา เพื่อนำผลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลมาทบทวน และปรับแผนพัฒนาให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อปัญหาความต้องการของประชาชนในระดับพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

3. การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการดำเนินงานให้ประชาชนรับทราบ กำหนดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แผนงาน/โครงการ รวมทั้งผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดให้สาธารณชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง รวมถึงติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีที่ประกาศใช้

บัญชีสรุปงบประมาณพัฒนาสามปี (พ.ศ.2550 - 2552)
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนา	ปี 2550		ปี 2551		ปี 2552		รวม 3 ปี (2550 - 2552)	
	โครงการ	งบประมาณ	โครงการ	งบประมาณ	โครงการ	งบประมาณ	โครงการ	งบประมาณ
1. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจน								
1.1 การเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนจนในด้านการพัฒนาอาชีพ และรายได้	74	174,861,600	122	199,671,400	89	206,178,000	285	580,711,000
1.2 การสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจรากหญ้า	2	1,600,000	2	2,400,000	2	2,400,000	6	6,400,000
1.3 พัฒนาระบบคุ้มครองทางสังคมแก่คนยากจน	1	200,000	1	200,000	1	200,000	3	600,000
1.4 ยกระดับคุณภาพชีวิตคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสด้านสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิต และเข้าถึงบริการด้านสังคมอื่น ๆ	3	2,200,000	3	2,200,000	3	2,200,000	9	6,600,000
1.5 ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่เอื้อต่อการแก้ไขปัญหาคความยากจนที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน	1	600,000	1	600,000	1	600,000	3	1,800,000
รวม	81	179,461,600	129	205,071,400	96	211,578,000	306	596,111,000
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน								
2.1 การส่งเสริม และจัดทำผังเมืองทุกระดับ	1	200,000	2	300,000	2	300,000	5	800,000
2.2 การพัฒนาเพื่อยกระดับโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง	198	219,967,300	111	127,854,600	124	156,186,000	433	504,007,900
2.3 การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณสุขปโรคและสาธารณสุขการ	9	5,033,900	4	6,072,000	3	3,001,000	16	14,106,900
2.4 การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	9	4,697,200	6	900,000	6	1,300,000	21	6,897,200
2.5 การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	1	5,000,000	1	5,000,000	1	5,000,000	3	15,000,000
รวม	218	234,898,400	124	140,126,600	136	165,787,000	478	540,812,000
3. ยุทธศาสตร์การสร้างศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจ								
3.1 การสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านการเกษตร	3	4,250,000	2	3,000,000	2	3,000,000	7	10,250,000
3.2 การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์และสินค้า SMEs	2	3,275,000	2	9,000,000	1	4,500,000	5	16,775,000
3.3 การสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านอุตสาหกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-
3.4 การสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านการค้า การบริการ และการส่งออก	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	5	7,525,000	4	12,000,000	3	7,500,000	12	27,025,000
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนมนุษย์								
4.1 การยกระดับการศึกษา ความรู้ และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ให้มีความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลง และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้	9	71,850,000	7	28,700,000	7	33,700,000	23	134,250,000
4.2 การรักษา พัฒนา และเสริมสร้างทุนทางสังคมที่ดี	3	600,000	2	475,000	2	475,000	7	1,550,000
4.3 การพัฒนาศักยภาพกำลังแรงงาน	-	-	-	-	-	-	-	-
4.4 การเสริมสร้างสุขภาพอนามัยให้สมบูรณ์ และมีหลักประกันสุขภาพทุกกลุ่มอายุ	17	43,484,000	8	8,398,000	7	8,398,000	32	60,280,000
รวม	29	115,934,000	17	37,573,000	16	42,573,000	62	196,080,000

ยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนา	ปี 2550		ปี 2551		ปี 2552		รวม 3 ปี (2550 - 2552)	
	โครงการ	งบประมาณ	โครงการ	งบประมาณ	โครงการ	งบประมาณ	โครงการ	งบประมาณ
5. ยุทธศาสตร์การจัดระบบการบริหารจัดการ								
5.1 สร้างเสริมระบบการบริหารจัดการกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ในทุกระดับ	21	45,209,800	11	11,754,000	12	12,050,000	44	69,013,800
5.2 การบริหารจัดการการเงิน การคลัง และงบประมาณ	55	156,636,200	54	152,948,100	54	154,974,100	163	464,558,400
5.3 การพัฒนาระบบการเมือง การปกครอง	7	19,811,000	4	12,000,000	4	11,000,000	15	42,811,000
รวม	83	221,657,000	69	176,702,100	70	178,024,100	222	576,383,200
6. ยุทธศาสตร์การสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว								
6.1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	6	8,199,000	9	72,993,000	6	36,800,000	21	117,992,000
6.2 การพัฒนาระบบบริการด้านการท่องเที่ยว และการรักษาความปลอดภัย	-	-	-	-	-	-	-	-
6.3 พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยว	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	6	8,199,000	9	72,993,000	6	36,800,000	21	117,992,000
7. ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม								
7.1 สงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์	1	13,000,000	1	5,000,000	1	5,000,000	3	23,000,000
7.2 การฟื้นฟูและรักษาสภาพแวดล้อมชุมชน ศิลปวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยว	11	4,575,000	4	2,275,000	4	2,275,000	19	9,125,000
7.3 ป้องกัน บำบัด ฟื้นฟู และลดมลพิษจากชุมชน อุตสาหกรรม สถานประกอบการ เกษตรกรรม และการคมนาคมขนส่ง	2	2,900,000	2	3,600,000	2	4,200,000	6	10,700,000
7.4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	4	1,850,000	3	1,650,000	3	1,900,000		5,400,000
รวม	18	22,325,000	10	12,525,000	10	13,375,000	38	48,225,000
รวมทั้งสิ้น	440	790,000,000	362	656,991,100	337	655,637,100	1,139	2,102,628,200